

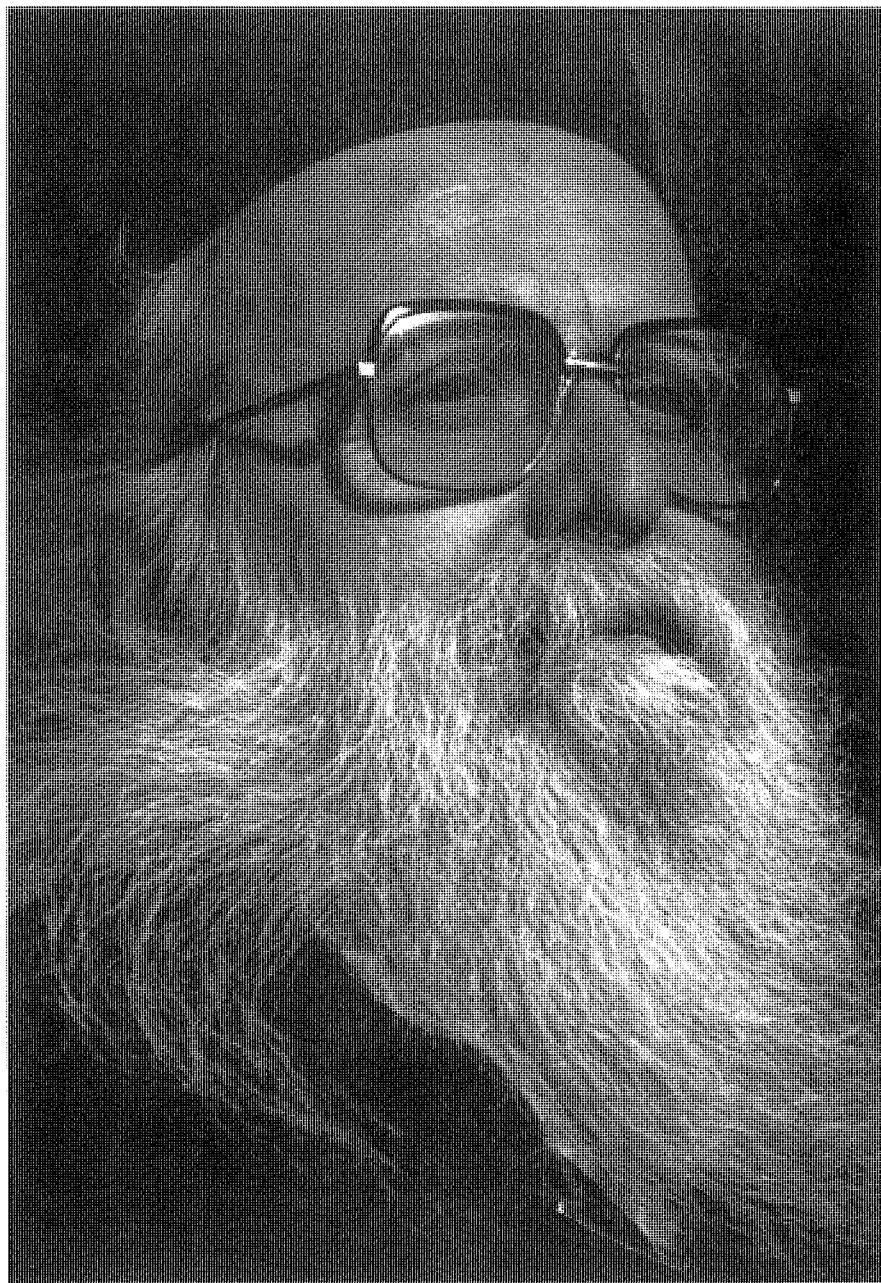
Ι.ΥΙ. ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ & ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΕΩΣ - Ε.Ν.Ε. ΑΓΙΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΕΩΣ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ

ΕΠΙ-ΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΔΙΗΜΗΡΙΑ ΑΣΚΗΣΗ ΦΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΗΣ ΕΝΟΡΙΑΣ

ΕΤΟΣ 3ο-ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 17 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ - ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2001

αφιέρωμα

Μοναχός Γεράσιμος Μικραγιαννανίτης
† 5/9/1905 - 7/12/1991

Ένας ερωδιός της
Ορθοδοξίας

285
ΟΓΕ
ΡΣ

ΕΠΙ-ΚΟΙΝΩΝΙΑ

17ο τεύχος Σεπτέμβριος-Οκτώβριος 2001

Διμηνιαία Έκδοση της Ενοριακής Νεανικής Εστίας
 Αγίου Ελευθερίου Σταυρουπόλεως
 Θεσσαλονίκης, η "ΚΙΒΩΤΟΣ"
 Εκδίδεται από ομάδα νέων της Ε.Ν.Ε.
Υπεύθυνος Κατά Νόμο-Εκδότης
 Αρχιμανδρίτης Διονύσιος Πατσάνης
Συντακτική Ομάδα
 Αθανάσιος Γιανασμίδης
 Όλγα Γιανασμίδου
Συντονιστής Υλικού
 Χρυσόστομος Σταμούλης
Επιλογές Αποσπασμάτων-Υπεύθυνος Δημοσιογραφικού
 Γαβριήλ Γιανασμίδης
Υποστήριξη Ηλεκτρονικών Μέσων
 Ιωάννης Αγγέλης
Διεύθυνση Ε.Ν.Ε. Αγ. Ελευθερίου Σταυρουπόλεως
 Λαγκαδά 176
 564 29 Σταυρούπολη Θεσσαλονίκης
 τηλ./Fax (0310) 652.309
Φιλομοίηση
 Γραφικές τέχνες-Εκδόσεις "Το Παλίμψηστον"
 Τσιμισκή 128, 546 21 Θεσσαλονίκη,
 τηλ. (0310) 286.247/ Fax 276.590
Εκτύπωση
 Γραφικές τέχνες- Εκδόσεις "Μυγδονία"
 Δαβάκη 18, 570 09 Καλοχώρι-Θεσ/νίκη
 τηλ. (0310) 754.254/ Fax 754.558
Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο
 gabtheo@acisgroup.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ο μοναχός-υμνογράφος Γεράσιμος Μικραγιαννανίτης
Αρχιμανδρίτης Διονύσιος Πατσάνης (σελ. 2)

Χρονολογικοί σταθμοί της ζωής και του έργου του μοναχού Γερασίμου Μικραγιαννανίτου
Γαβριήλ Γιανασμίδης (σελ. 4)

Προλεγόμενα (αποσπάσματα)
Μοναχός Θεόκλητος Διονυσιάτης (σελ. 6)

Επιστολή Μάριος Τόκας (σελ. 8)

Ό εν Άγίω Όρει μοναχικός βίος
Μοναχός Γεράσιμος Μικραγιαννανίτης (σελ. 9)

Η γνωριμία μου με τον μακαριστό γέροντα π. Γεράσιμο
Θεοδώρα Κουλικίδου (σελ. 11)

Η τελευταία ευλογία
Αλέξανδρος Κουλικίδης (σελ. 13)

Γεράσιμος Μοναχός Μικραγιαννανίτης (άρθρο-επαναδημοσίευση)
Αριστείδης Πανώτης (σελ. 14)

Οι ακολουθίες του Υμνογράφου Γερασίμου και η μετάφρασή τους στα γαλλικά
Ιερομόναχος Denis Guillaume (σελ. 16)

Πνευματική καρποφορία της Αθωνικής έρήμου
Μοναχός Γεράσιμος Μικραγιαννανίτης (σελ. 19)

Βιβλιοπαρουσίαση
Επιμέλεια: Ιερομόναχος Αθανάσιος Σιμωνοπετρίτης-Γαβριήλ Γιανασμίδης (σελ. 21-22)

Συνεργάτες 17ου τεύχους

Αρχιμανδρίτης Διονύσιος Πατσάνης, Πρόεδρος Ε.Ν.Ε. Αγίου Ελευθερίου Σταυρουπόλεως, Θεολόγος

Αλέξανδρος Κουλικίδης, Τραπεζικός Υπάλληλος

Θεοδώρα Κουλικίδου, Δημόσιος Υπάλληλος

Γαβριήλ Γιανασμίδης, Θεολόγος

Ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να γίνει στον Αρχιμανδρίτη Γεώργιο Χρυσόστομο, Γενικό Αρχιερατικό Επίτροπο της Ιεράς Μητροπόλεως Βεροίας, Ναούσης & Καμπανίας, που μας εμπιστεύτηκε το σύνολο των άρθρων, των αποσπασμάτων και του φωτογραφικού υλικού που δημοσιεύονται στο παρόν τεύχος. Γι' αυτή του την τεράστια προσφορά τον ευχαριστούμε θερμά και του ευχόμαστε κάθε προκοπή και πρόοδο στο Θεάρεστό του έργο.

Διμηνιαίο Περιοδικό "Επι-κοινωνία"

Τιμή τεύχους: 600 δρχ./1,76 ΕΥΡΩ

Ετήσια συνδρομή: 4000 δρχ./11,74 ΕΥΡΩ

Οι συνδρομές σας μπορούν να αποστέλλονται μέσω ταχυδρομικής επιταγής στη διεύθυνση:

P.R. Ταχυδρομείο Ηλιούπολης, 564 02 Θεσ/νίκη και με παραλήπτη: Περιοδικό "Επι-κοινωνία" Ε.Ν.Ε. Αγ. Ελευθερίου Σταυρουπόλεως

Προς τους φίλους αναγνώστες

Το περιοδικό μας μπορείτε να το βρείτε στα εξής βιβλιοπωλεία:

α) Βιβλιοπωλείο της "Αποστολικής Διακονίας", Εθνικής Αμύνης 9Α.

β) Βιβλιοπωλείο "Δόμος", Καστριτιού 10.

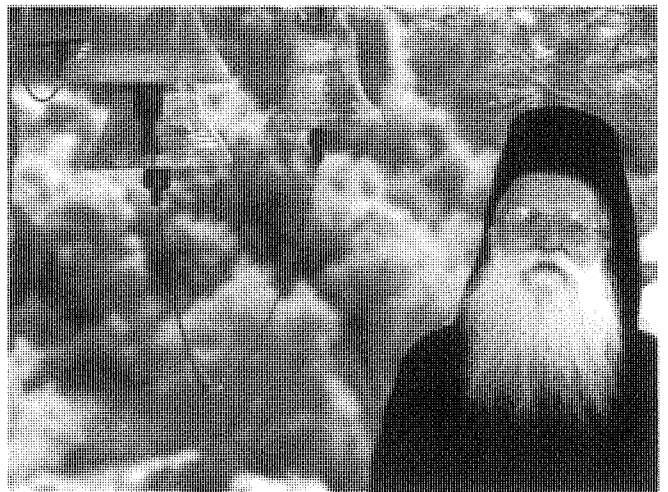
Ο μοναχός-υμνογράφος Γεράσιμος Μικραγιαννανίτης

Μια από τις σημαντικότερες μορφές του ορθόδοξου μοναχισμού στον 20ο αιώνα ήταν κι ο πατήρ Γεράσιμος, που ασκήτεψε στην έρημο της Μικρής Αγίας Άννας, στις νότιες εσχατιές της Αθωνικής χερσονήσου. Φέτος συμπληρώνονται δέκα χρόνια από την οσιακή του κοίμηση και το περιοδικό «ΕΠΙ-ΚΟΙΝΩΝΙΑ» αποφάσισε να προσφέρει ως αντίδωρο της πνευματικής προσφοράς του πατρός Γερασίμου στην Εκκλησία μας, ένα τεύχος του αφιερωμένο στον ίδιο.

Ο πατήρ Γεράσιμος είχε όλα τα χαρακτηριστικά ενός παραδοσιακού Αγιορείτη. Σε νεαρή ηλικία (19 ετών) εισήλθε στο «Περιβόλι της Παναγίας» για να μονάσει, έχοντας ζήσει ως τότε μια ζωή που δεν προμήνυε τη μετέπειτα βιωτή του. Γεννημένος σ' ένα χωριό της Βορείου Ηπείρου, ξενιτεύτηκε στην Αθήνα για να σπουδάσει τα εγκύκλια γράμματα. Ο πόθος του για το μοναχικό βίο δεν τον κράτησε για πολύ στην πρωτεύουσα. Στο Άγιο Όρος υποτάχθηκε σ' ένα γέροντα, ο οποίος, μετά την έριδα που ξέσπασε για το ημερολόγιο, τον εγκατέλειψε για να πάει στον κόσμο και να αγωνιστεί υπέρ του παλαιού ημερολογίου. Αυτή η εγκατάλειψη αποτέλεσε τον σταυρό που έπρεπε να σηκώσει ο νεαρός μοναχός για να αξιωθεί των όντως πνευματικών ηδονών που ακολούθησαν.

Λίγο διάστημα αργότερα ο πατήρ Γεράσιμος αξιώθηκε να δει αισθητώς τον Χριστό, γεγονός που τον σημάδευσε σ' όλη του την μετέπειτα ζωή. Ο Χριστός του εμφανίστηκε προκειμένου να τον παρηγορήσει για τη θλίψη που βίωνε ο νεαρός μοναχός και να του δώσει κουράγιο για τη συνέχιση του αγώνα του. Αυτό το κορυφαίο γεγονός της επίγειας ζωής του το φανέρωσε ο ίδιος στους υποτακτικούς

του, όταν πλησίαζε το τέλος του. Δύο πράγματα αντλούμε απ' αυτό: πρώτον, την ταπείνωση του γέροντα, καθώς επιμελώς έκρυβε σ' όλη του τη ζωή αυτή τη Θεοοπτία· δεύτερον, την καθαρότητα της ψυχής του, αφού κατά το λόγο του Χριστού μας μόνο οι καθαροί στην καρδιά βλέπουν τον Θεό (μακάριοι οί καθαροί τῆ καρδιά δι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται). Όπως αποδεικνύεται κι από τα όσα διηγήθηκε κατά καιρούς ο ίδιος στους υποτακτικούς του, θα πρέπει να είχε συνεχή εμπειρία του ακτίστου φωτός, ενώ οι εμφανίσεις σ' αυτόν Αγίων, των οποίων συνέθετε τις ακολουθίες, δείχνουν την παρ-

ρησία και τα υψηλά πνευματικά μέτρα στα οποία είχε φθάσει. Ως παραδοσιακός Αγιορείτης, συνεπώς, ο πατήρ Γεράσιμος ασκούσε την απόκρυψη των αρετών. Η Θεοοπτία του και τα άλλα θαυμαστά γεγονότα σε συνδυασμό με την έμπονη προσευχή του, τη φιλακολουθία του, την τέλεια υπακοή του

και την αυστηρή τήρηση όλων των μοναχικών κανόνων, τον αναδεικνύουν ως μια οσιακή μορφή του σύγχρονου μοναχισμού.

Αυτή η εικόνα είναι ελάχιστα γνωστή στον πολύ κόσμο. Εμείς οι εν τω κόσμω γνωρίσαμε τον πατέρα Γεράσιμο κυρίως μέσα από τους ύμνους του. Όντως εκπληκτικής παραγωγής οι υπέρ τις 2000 ακολουθίες, παρακλητικοί κανόνες, τροπάρια, μεγαλυνάρια κλπ. που συνέθεσε ο γέροντας. Αξιομνημόνευτη και η απόδοση σ' αυτόν από το Οικουμενικό Πατριαρχείο του οφφικίου του Υμνογράφου της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας, για να μην αναφερθούμε στις τιμές που απέλαβε από τοπικές Εκκλησίες και Μητροπόλεις και από τις εγκόσμιες αρχές. Η φιλολογική κριτική έχει δείξει ότι πρόκειται για υψηλής λογοτεχνικής ποιότητας έργο. Βοηθός του σ' αυτό ήταν η πολύ καλή του μνήμη και η ειλικρινής και σφοδρή αγάπη του για την ελληνική γλώσσα, στοιχεία που του επέτρεψαν να κινείται άνετα στο χώρο της υμνογραφίας.

Θα ήταν λάθος, όμως, να δούμε το υμνογραφικό έργο του πατρός Γερασίμου μόνο από φιλολογική-λογοτεχνική σκοπιά. Η υμνογραφία είναι μια από τις λειτουργικές τέχνες της Εκκλησίας μας. Ο ασκών αυτή την τέχνη πρωτίστως οφείλει να δημιουργήσει ένα έργο που θα στηρίζεται στην πλουσιότατη παράδοση και θα έχει «λειτουργικότητα», θα βοηθά δηλαδή το Εκκλησιαστικό σώμα στην προσευχή και γενικότερα στη λατρεία. Συνεπώς, ο ίδιος ο υμνογράφος θα πρέπει να ζει ή να έχει πείρα των γεγονότων και των καταστάσεων που περιγράφει στους ύμνους του. Μόνο έτσι το λειτουργικό (δηλ. υμνογραφικό) έργο αντέχει στο χρόνο και ζει «κατ' ἀλήθειαν». Ο πατήρ Γεράσιμος και μέσω της προσωπικής πνευματικής του πορείας και μέσω του υμνογραφικού του έργου κατάφερε να πραγματώσει το σχέδιο του Θεού γι' αυτόν: αξιοποίησε το τάλαντο που του εμπιστεύτηκε ο Δεσπότης Χριστός και παράλληλα προγεύτηκε από την παρούσα ζωή καταστάσεις του Μέλλοντος Αιώ-
νος.✠

Χρονολογικοί σταθμοί της ζωής και του έργου του Μοναχού Γερασίμου Μικραγιαννανίτου

οι πληροφορίες για τη σύνταξη του χρονολογίου αντλήθηκαν από τη δημοσιευμένη διδακτορική διατριβή του π. Γεωργίου Χρυσοστόμου με τίτλο «Ο υμνογράφος Γεράσιμος Μοναχός Μικραγιαννανίτης και οι ακολουθίες του σε Αγίους της Θεσσαλονίκης», στα πλαίσια των εορταστικών εκδηλώσεων της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης για το έτος 1997 Θεσσαλονίκης, έκδ. Οργανισμός Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης- Θεσσαλονίκη 1997, Θεσσαλονίκη 1995, σελ. 45-69.

1905: Ο Αναστάσιος-Αθανάσιος Γραΐκας γεννιέται στη Δρόβιανη της επαρχίας Δελβίνου της Βορείου Ηπείρου από τον Ιωάννη Γραΐκα και την Αθηνά Δρόσου.

1914: Εγγράφεται στην α΄ τάξη του δημοτικού σχολείου της ιδιαίτερης πατρίδας του.

1919: Αποφοιτά από το τετρατάξιο δημοτικό σχολείο, μετεγκαθίσταται στον Πειραιά κοντά στην θεία του Φωτεινή. Εκεί εγγράφεται στο γυμνάσιο.

1922: Αποφοιτά από το τετρατάξιο γυμνάσιο ένα έτος νωρίτερα, διότι από τη δεύτερη τάξη τον προήγαγαν στην τέταρτη.

1923: Παρακολουθεί μαθήματα ελληνικών και αρχαίων συγγραφέων σε ανώτερη σχολή των Αθηνών, μόνο για ένα έτος, διότι αναχωρεί κρυφά για το Άγιον Όρος.

1924: Κείρεται μοναχός στην Καλύβη Τιμίου Προδρόμου της Σκήτης Μικράς Αγίας Άννης, λαμβάνοντας το μοναχικό όνομα Γεράσιμος.

1926: Γράφει τον πρώτο κανόνα προς την Θεοτόκο. Πολλά από τα υμνογραφήματα των δύο πρώ-

των ετών δε σώζονται, διότι ο υμνογράφος δεν κρατούσε αντίγραφα.

1927: Ο γέροντας Μελέτιος αναχωρεί οριστικά από το Άγιον Όρος και ο νεαρός μοναχός Γεράσιμος ασκείται πλέον μόνος.

1941: Σκοτώνονται στον Πειραιά ο πατέρας και η θεία του, έπειτα από ατυχείς βομβαρδισμούς των συμμάχων.

1946: Ο μοναχός και μετέπειτα ιερομόναχος Διονύσιος από τη γειτονική καλύβη Κομήσεως Θεοτόκου και ο μοναχός Γεράσιμος δημιουργούν κοινή συνοδεία.

1951: Η Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος επαινεί τον υμνογράφο για το έργο του.

1953: Από το βήμα της Ακαδημίας Αθηνών επαινείται το έργο του υμνογράφου.

1955: Η Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος του απονέμει την ευαρέσκειά της. Το ίδιο έτος το Οικουμενικό Πατριαρχείο του απονέμει το οφφίκιο του Υμνογράφου της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας.

1956: Ανεγείρει μικρό ναύδριο στο σπήλαιο που έζησαν οι όσιοι Διονύσιος ο ρήτωρ και Μητροφάνης.

1962: Το Πατριαρχείο Αλεξανδρείας του απονέμει το Σταυρό του Ευαγγελιστή Μάρκου.

1963: Η Ιερά Μονή Μεγίστης Λαύρας τον ορίζει τελετάρχη των εορτών της Χιλιετηρίδας του Αγίου Όρους και του αναθέτει τη σύνταξη της ειδικής ακολουθίας.

1967: Δημοσιεύεται ως παράρτημα του μηναίου Ιουλίου η ακολουθία των Αγίων Κηρύκου και Ιουλίπτης. Για πρώτη φορά έργο του υμνογράφου εκδίδεται σε λειτουργικό βιβλίο.

1968: Η Ακαδημία Αθηνών του απονέμει το αργυρό μετάλλιο.

1969: Ορίζεται αναπληρωματικό μέλος της Μόνιμης Συνοδικής Επιτροπής Μοναχισμού της Εκκλησίας της Ελλάδος.

1972: Ανακατασκευάζεται η καλύβη Κοιμήσεως Θεοτόκου, τόπος διαμονής του υμνογράφου και της συνοδείας του.

1973: Εκδίδεται η αγγλική μετάφραση της ακολουθίας του Αγίου Νεκταρίου.

1975: Εκδίδεται ο *Ενιαύσιος Στέφανος της Ορθοδόξου Εκκλησίας*, όπου δημοσιεύεται συλλογή απολυτικών, κοντακίων και μεγαλυναρίων του υμνογράφου.

1986: Τελούνται τα εγκαίνια του ανακαινισθέντος Ιερού Ναού Οσίων Διονυσίου και Μητροφάνους.

1987: Εκδίδεται το *Εβδομαδάριον* που περιέχει χαιρετισμούς και παρακλητικούς κανόνες των Αγίων κάθε ημέρας.

Το Πατριαρχείο Ιεροσολύμων του απονέμει τον ανώτατο διακριτικό τίτλο ονομάζοντάς τον *Σταυροφόρον του Παναγίου Τάφου*.

1988: Ο *Σύλλογος Φίλων του Αγίου Όρους* διοργανώνει στην αίθουσα της Αρχαιολογικής Εταιρείας Αθηνών μεγάλη πανηγυρική εκδήλωση προς τι-

μή του υμνογράφου.

1989: Έπειτα από πολύχρονη σιωπή, λαμβάνει επιστολή από τον αδελφό του Κίμων από τη Βόρειο Ήπειρο.

Εκδίδεται το *Ωρολόγιον το Μέγα* στη γαλλική γλώσσα, όπου συμπεριλαμβάνονται ορισμένα απολυτικά, κοντάκια και μεγαλυνάκια του υμνογράφου.

Η Ιερά Επιστοασία του Αγίου Όρους του απονέμει το χρυσό μετάλλιο.

1991: Αφήνει την τελευταία του πνοή, ενώ συγγράφει την ακολουθία του Αγίου Στεφάνου.

1992: Εκδίδεται το *Θεοτοκάριον*, που περιέχει 56 κανόνες στην Υπεραγία Θεοτόκο.

1994: Οργανώνεται στη Βέροια Διήμερον Επιστημονικής Ερεύνης με την ευκαιρία συμπλήρωσης τριών ετών από την εκδημία του.

1999: Το Κέντρο Βιβλίου Κοζάνης διασώζει σε ψηφιακή μορφή το σύνολο των χειρογράφων τόμων του υμνογράφου (35.442 σελίδες).

2000: Εκδίδονται σε τρεις τόμους 50 ακολουθίες του υμνογράφου σε γαλλική μετάφραση.

2001: Επανεκδίδεται η συλλογή τροπαρίων *Ενιαύσιος Στέφανος της Ορθοδόξου Εκκλησίας* από τη συνοδεία του υμνογράφου με σημαντικές συμπληρώσεις.

Πανηγυρική εκδήλωση στη Βέροια για τη συμπλήρωση 10 ετών από την εκδημία του υμνογράφου. Παρουσίαση του συλλογικού τόμου *Υμνήτωρ. ©*

Σημείωση

Στο προηγούμενο τεύχος από κεκτημένη ταχύτητα λησμονήθηκε η γραφή του τίτλου του ποιήματος του κ. Αυγουστίνου Μπαϊραχτάρη στα περιεχόμενα. Επανορθώσαμε γράφοντας τον τίτλο του ποιήματος σ' αυτό τεύχος και ο οποίος είναι “Ο Βασιλιάς των Ανθρώπων”.

Προλεγόμενα

αποσπάσματα από το βιβλίο “Γεράσιμος Μοναχός Μικραγιαννανίτης, Υμνογράφος της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας”, Μοναχού Θεοκλήτου Διονυσιάτου, εκδ. Οργανισμός Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης-Θεσσαλονίκη 1997, σελ. 18-25.

Αναλογιζόμενος λοιπόν την ασκητική ζωή του σεβασμίου αυτού Γέροντος της Ερήμου, ηρωϊκάς και με την χάριν της Θεοτόκου και των Αγίων υπομείναντος επί εβδομήκοντα συναπτά έτη στην βραχώδη περιοχή της Μικράς Αγίας Άννης, μελετώντας τις διάφορες πνευματικές επιδόσεις του, ως και τον έλλογον ζήλον του να ωφελήσει τον λαόν του Θεού, στοχαζόμενος την έκταση και την υψηλήν ποιότητα του υμνογραφικού έργου του, περιήλθα σε θαυμασμόν, σε δοξολογικήν και ευχαριστιακήν διάθεσιν προς τον Κύριον και την Θεοτόκον, που με την χάριν των, ανέδειξαν, στους χαλεπούς χρόνους μας, ένα τέτοιον πνευματικόν φωστήρα και που έπρεπε σκέφθηκα, να μεταφερθεί από τον μόδιον της Ερήμου “ἐπὶ τὴν λυχνίαν” της Εκκλησίας ολοκλήρου...

Η Παναγία, που τον είχε επιλέξει ήδη για το “Περιβόλι” Της, τον κατεύθυνε στην Έρημον της Αγίας Άννης, της λεγομένης Μικράς, τον ανέθεσε στην πνευματικήν φροντίδα του ιερομονάχου Μελετίου, αλλά και τελούσε υπό την προσωπικήν οδηγίαν Της, κατά τις υποσχέσεις Της.

Τέσσερα χρόνια πυκνής, αυστηρής, παραδοσιακής ασκητικής ζωής, κάτω από την υπακοήν στον Γέροντα, όπου, μαζί με τον γενικόν εξαγνισμόν της ψυχής και του σώματος του Αναστασίου και εν συνεχεία Γερασίμου, βάθαιναν τον νουν του στην γνώση και στην εμπειρίαν της ταπεινώσεως. Η συντελούμένη σταδιακή κάθαρση από τα, άλλωστε, τρυφερά πάθη και οι αναδύομενες αναλόγως αρετές της αυτομεμψίας, της αγάπης, της προσευχής,

της εγκρατείας, της διακρίσεως των λογισμών, του ώξυναν την νοεράν όραση, για να βλέπει πιο έντονα τον Χριστόν, την Θεοτόκον, τόν άμεσον προστάτην του Ιωάννην τον Πρόδρομον, τους Αγίους και τα αποκείμενα αγαθά στους νικητές.

Ο Γέροντας τον εγκαταλείπει. Μένει μόνος, ορφανός πατρός. Ο παιδαγωγών Θεός αποσύρει προς καιρόν την χάριν Του, ώστε να παλαίσει με τους δαίμονες. Ο πόλεμος είναι ισχυρός των πνευμάτων της πονηρίας. Επί δύο χρόνια αισθανότανε ότι εγκαταλείφθη υπό πάντων μέσα “εἰς ἀσέλῃνον καὶ ζοφώδη νύκτα”. Οπότε τον επεσκέφθη ο Κύριος: “Τί ἔχεις τέκνον μου; Δὲν σὲ ἐγκατέλειψα. Εἶμαι πλησίον σου. Σὲ ἐδοκίμασα καὶ ἤδη παρήλθον ὄλα”. Και είδε τον Χριστόν, “εἶτε ἐν σώματι, εἶτε ἐκτός τοῦ σώματος, λάμποντα ὑπὲρ τὸν ἥλιον”. Αργότερα, προς το γήρας του, θα ειπεί ότι “ὁ Χριστὸς λάμπει ὑπὲρ χιλίους ἡλίους”.

Η εμπειρία αυτή, η τόσον ανεκφράστως συγκλονιστική, να βλέπει τον “λάμποντα ὑπὲρ χιλίους ἡλίους Χριστόν” και με όντως θεϊκήν στοργήν να τον βεβαιώνει, ότι είναι κοντά του και ότι παρήλθον ήδη οι πικρότατοι δοκιμαστικοί και παιδαγωγικοί πειρασμοί, ασφαλώς ετραυμάτισαν την καρδιά του σε θείον έρωτα, αφού ήταν δεκτικοί των θείων και ακτίστων ενεργειών του Χριστού, σε κάποιο μέτρον.

Φρονώ ότι η εμφάνιση του Κυρίου Ιησοῦ Χριστού, στον ερημίτην των 26 ετών, απετέλεσε καθοριστι-

κόν παράγοντα της περαιτέρω ασκητικής και πνευματικής ζωής του, εξάπτοντας διαρκώς την ψυχή του σε θείον έρωτα, φωτίζοντας τον νουν του σε απροσδόκητες αποκαλύψεις θεολογικών εννοιών, αυξάνοντας την πνευματική γνώση του και ενεργούσαν ως “αφόρητον κέντρον” στον εσωτερικόν συναισθηματικόν του κόσμον, ώστε να τον διεγείρει νυχθημερόν σε ευχαριστιακές και δοξολογικές ανυμνήσεις. Και νομίζω ότι, μόνον υπό το πρίσμα

Ο π. Γεράσιμος με τον π. Θεόκλητο Διονυσιάτη.

της αρρήτου θείας εμφανείας του γλυκυτάτου Ιησού, θα έπρεπε να ερμηνευθεί ο εβδομηκονταετής ασκητικός βίος του εν Μικρά Αγία Άννη ερημίτου Γερασίμου...

Και ο ασκητής και ερημίτης υμνογράφος Γεράσιμος, υπήρξεν αναμφιβόλως ολυμπιονίκης. Δηλαδή, αφού με διαδοχικές νίκες στα πρακτικά επίπεδα ανέβηκε στην κλίμακα της θεωρητικής ζωής, έφθασε στην τελειότητα -στην ατελείωτην τελειότητα των τελειών- της αδιαλείπτου δοξολογίας του Θεού από την πλουσίαν ενοίκηση στην ψυχή του του ερω-

τουργού Αγίου Πνεύματος. Και αυτό κατορθώθηκε ύστερα από μακροχρόνια “νόμιμη άθληση” μέσα στα πλαίσια της πνευματικής, ασκητικής και ησυχιατικής παραδόσεως, θεμέλιον της οποίας είναι η ταπείνωση και η αυτομεμψία. Και η κορυφή είναι η διπλή, άπρωτη αγάπη προς τον Θεόν και τον πλησίον, που ακολουθείται από τον έρωτα της ακοίμητης δοξολογίας του Θεού εν Χριστώ Ιησού.

Σε συζητήσεις μας, κατά καιρούς, ο μακάριος υμνογράφος μου έλεγε ότι, “εάν ο χριστιανός δεν θεμελιώσει την πνευματικήν ζωήν του στην ταπείνωση και αυτομεμψίαν και δεν υπερβεί την λογικήν, το δίκαιον και το μέτρον, όταν αδικείται, είναι ετοιμόρροπον το οικοδόμημά του. Αυτό, βέβαια, ισχύει κυριώτατα για τους μοναχούς, που δίδουν και σχετικές υποσχέσεις. Μόνον με την καλλιέργειαν, έλεγε, της ταπεινώσεως φθάνει η ψυχή στην αγάπην και ακολουθεί η ευχαριστιακή και δοξολογική αρετή, ως επιθυμία αδιαλείπτου υμνολογίας και υμνογραφίας προς τον πανάγαθον Θεόν...”.

Και μόνον για την διδαχήν του αυτήν, που σάρκωσε στην ζωήν του και ανεδείχθη σε τέλειον μοναχόν, θεολόγον και ακάματον υμνωδόν, άξιζε η προβολή του σε όλον τον κόσμον. Και σήμερα ιδιαίτερος, όπως σημειώνω αλλού, που “έπληθύνθη η γνώση”, αντιστοίχως, με τις θεωρητικές πλάνες και την ποικιλόμορφη διαφθοράν, καλυπτομένην ενίστε θεολογικώς και θεωρητικώς στον χώρο της Ελλάδος, χρειαζόμεθα πρότυπα χριστιανικής ζωής, αγίους, προφήτες, μάρτυρες του Χριστού. Που θα καταδείξουν εμπειρικώς και αποδεικτικώς, όχι απλώς την υπεροχήν της εν Χριστώ ζωής, έναντι όλων των μορφών παραισθησιακής ευτυχίας, χωρίς Χριστόν, που γοητεύουν τις αφώτιστες ψυχές των τραγικών αδελφών μας, αλλά την μοναδικότητα του Χριστού, του μόνου αληθινού Θεού, όπου συμπυκνούνται τα πάντα, όσα ορατά και όσα αόρατα, πρόσκαιρα και αιώνια. Του Χριστού “που αποτελεί το υπέρτατον κριτήριο και μέτρον της ζωής μας”, και που τόσον αγάπησε και τόσον ηγαπήθη ο εν τοις κόλποις Αβραάμ ήδη αναπαυόμενος αιόδιμος υμνογράφος Γεράσιμος...✠

Επιστολή

δημοσίευση επιστολής που εστάλη το 1997 εν όψει της παρουσίασης των μελοποιημένων Θεοτοκίων του π. Γερασίμου το Πάσχα του ίδιου έτους.

Διονύσιος Ιερομόναχος & Συνοδεία
Ιερά Σκήτη Μικράς Αγίας Άννας

Σεβαστοί και αγαπητοί Πατέρες,

Όπως ενημέρωσα και τηλεφωνικώς τον Πατέρα Μητροφάνη, η επίσκεψίς μου πριν δύο χρόνια εις την Ιεράν Σκήτην σας και η γνωριμία μου με τα χειρόγραφα του Γέροντα Γερασίμου στάθηκε πηγή έμπνευσης για εμένα.

Έτσι έχω μελοποιήσει μερικά Θεοτοκία του γέροντος τα οποία προγραμματίζω να παρουσιάσω σε συνεργασία με τον Δήμο Αθηναίων και την Ιεράν Μητροπόλιν Αθηνών εις το προαύλιον του Μητροπολιτικού ναού την Μεγάλην Τετάρτην.

Η όλη εκδήλωσις θα μεταδοθή ζωντανά από την τηλεόρασιν και ας ευελπιστούμεν την συμμετοχήν εις αυτήν χιλιάδων κόσμου.

Πιστεύω πως με αυτόν τον τρόπον το έργον του Γέροντα Γερασίμου, έναν έργον τεραστίας θρησκευτικής και πολιτιστικής αξίας, γίνεται Πανελλήνια, τουλάχιστον, γνωστόν και παράλληλα δίνει σε μένα την τιμήν και την χαράν να υμνήσω με τον καλύτερον τρόπον Την Θεογεννήτορα.

Σεβαστοί, και αγαπητοί μου Πατέρες,

Ζητώ από σας και την έγγραφη συγκατάθεσιν σας σ' αυτή μου την προσπάθεια.

Σας πληροφορώ πως εις περίπτωσιν κυκλοφορίας του εν λόγω έργου σε δίσκο -που είναι το πιο πιθανόν- τα χρήματα για τα πνευματικά δικαιώ-

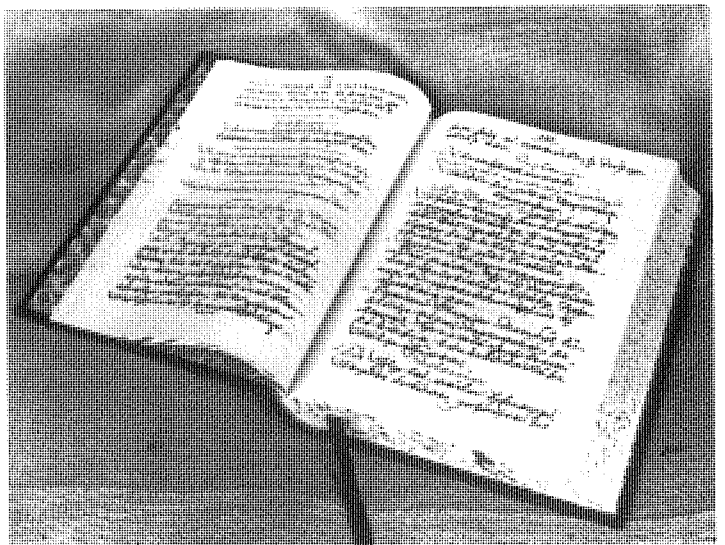
ματα των κειμένων θα αποδίδωνται εις την Ιεράν Σκήτην σας.

Αναμένω την απάντησίν σας.

Είθε ο Πανάγαθος να με αξιώση σύντομα να επισκευτώ την Αγίαν Σκήτην σας όπου κοιμάται και ο αγαπητός φίλος και συνεργάτης μου Διονύσιος Θεοδόσης.

Σας χαιρετώ με σεβασμό και αγάπη

Μάριος Τόκας
μουσικοσυνθέτης

Χειρόγραφος τόμος με ακολουθίες του Υμνογράφου.

Ὁ ἐν Ἀγίῳ Ὁρει μοναχικὸς βίος

Ὁ ἐν Ἀγίῳ Ὁρει μοναχικὸς βίος εἶναι διάδοχος καὶ συνέχεια τοῦ ἐν ταῖς ἐρήμοις τῆς Αἰγύπτου καὶ λοιπῆς Ἀνατολῆς ἀκμάσαντος μοναχικοῦ βίου, ὅστις διέπρεπε κατὰ τοὺς πάλαι χρόνους, καὶ προσέφερεν μεγίστην καὶ παντοδαπὴν προσφορὰν εἰς τὴν Ἀγίαν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, καὶ γενικῶς εἰς τὴν καθόλου κοινωσίαν.

Ὁ ἅγιος καὶ ἰσαγγελὸς ἐκεῖνος βίος μὲ τὴν πλουσιωτάτην καρποφορίαν του, μὲ τὴν πληρότητα τῆς Εὐαγγελικῆς ἀγωγῆς καὶ τελειότητος, μὲ τοὺς πνευματικὸς τῶν ἐν Χριστῷ ἁγίων ἐπιδόσεων καὶ ἱερῶν ἀναβάσεων, ἀνέδειξεν ἐπιγεῖους ἀγγέλους, ὁσίους ἀσκητὰς καὶ θεοφόρους Πατέρας, γνωστοὺς καὶ ἀνωμότους ἀναριθμήτους, οἵτινες ἀπετέλεσαν, δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν, τὴν μουσικὴν «παρεμβολὴν τοῦ Θεοῦ» κατὰ τὸν Πατριάρχην Ἰακώβ.

Ἀλλὰ κρίμασιν οἷς οἶδεν ὁ Κύριος, τὸν ἱερὸν καὶ οὐρανοτρόφον ἐκεῖνον βίον, μὲ τὰς ἱερὰς Μονὰς του, μὲ τὰ θεοβάδιστα ἀσκητήρια καὶ ἡσυχαστήρια, καὶ γενικῶς μὲ τὴν ἐξασιράπουσαν πνευματικὴν λαμπρότητα, κατέστρεψαν καὶ ἐξηφάνισαν αἱ βαρβαρικαὶ ἐπιδρομαὶ καὶ αἱ λοιπαὶ Ἀραβικαὶ καταστρεπτικαὶ πλημμυρίδες.

Ἀλλ' ἰδοὺ «ὡς ἕως πυρσός» κατὰ τὸν εἰπόντα σοφόν, ἀναφαίνεται ὁ «οὐρανογεῖτων» καὶ ἀμφιλαφῆς Ἄθως, «τὸ ὄρος τὸ πῖον καὶ τετυρωμένον» κατὰ τὸν Δαβίδ, τὸ ὁποῖον ἐξελέξατο ἡ Κυρία Θεοτόκος εἰς κατοικίαν τῶν μοναχῶν, καὶ ἀνέδειξε νοπτὸν λειμῶνα καὶ περιβόλι τῆς, θέσασα αὐτὸ ὑπὸ τὴν κραταίαν

προστασίαν τῆς, ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς, καθ' ἣν καθιερώθη ὁ Ἄθως καὶ κατεκληρώθη εἰς τὴν ἱερὰν ταύτην ἀποστολήν, τὸ νὰ καταστή ἑνδιαίτημα τῶν μοναχῶν καὶ τόπος προσευχῆς καὶ ἱερὸν γυμναστήριον πάσης ἐν Χριστῷ ἀσκητικῆς ἀρετῆς καὶ φιλοσοφίας.

Ὁ μοναχικὸς βίος ἐν Ἀγίῳ Ὁρει ἀναφαίνεται πρὸ τοῦ δεκάτου αἰῶνος. Ἡσυχασταὶ καὶ Ἀσκηταὶ ὑπῆρχον εἰς τινα σημεῖα, ἀγωνιζόμενοι κατὰ μόνας, τὸν καλὸν τῆς ἀσκητικῆς ζωῆς ἀγῶνα, ἀλλὰ καὶ συγκεκριμένα ἀδελφότητες καὶ Μοναὶ τινὲς φαίνονται κατὰ τὴν τότε ἐποχὴν.

Ἀλλ' ὁ μοναχικὸς ἐν Ἀγίῳ Ὁρει βίος, ἀναφαίνεται κυρίως συγκεκριμένος μετὰ τὴν ἐγκατάστασιν ἐν αὐτῷ, τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς Μεγίστης Λαύρας Ὁσίου Πατρὸς Ἀθανασίου.

Ὁ ὄσιος οὗτος Πατὴρ ὑπῆρξεν ὁμολογουμένως μεγάλην ὄντως φυσιογνωμία, μὲ ἐξασιράπουσαν πνευματικὴν καὶ ἡγετικὴν τελειότητα, καὶ καθώρισεν ἀκριβῶς τὰ τῆς μοναχικῆς πολιτείας ἐν ἀληθινῇ διακρίσει, καὶ ἵδρυσεν συγχρόνως καὶ τὴν ἱερὰν αὐτοῦ Μονήν, τὴν περιώνυμον Μεγίστην Λαύραν.

Ἐκτοτε πλήθη εὐσεβῶν καὶ πολλῶν νέων, ἑκατομέων «ὑπὸ τοῦ πυρός, ὃ ἦλθεν βαλεῖν ὁ Κύριος ἐπὶ τῆς γῆς», συνέρρευσαν ἐκ πάσης γῆς εἰς τὸν Ἀγιώνυμον Ἄθω καὶ ἐγένοντο μοναχοί, ἄραντες τὸν ἐλαφρὸν ζυγὸν τοῦ Κυρίου, καὶ οὕτως ἀπατελέσθη ἡ ἐν αὐτῷ ἀπόκοσμος μοναχικὴ κοινωσία. Ἐν τῷ μεταξὺ ἱδρύνονται Ἱεραὶ Μοναί, κατόπιν θείων ἐμφανειδῶν

καὶ ἀποκαλύψεων, καὶ πλήθη Σκηπτῶν καὶ ἀσκητηρίων καὶ ἡσυχαστηρίων, καὶ ἀποτελέσαν μίαν πόλιν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει οἰκουμένην «ὑπὸ πολιτῶν τοῦ οὐρανοῦ», ἦτοι ὑπὸ ἀπειραρίθμων ὁσίων μοναχῶν.

Ὁ μοναχισμὸς ἐν Ἁγίῳ Ὄρει προσέφερε διὰ μέσου τῶν αἰῶνων καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ προσφέρει μεγίστην καὶ πλουσιωτάτην προσφοράν, τόσον εἰς τὸ ἔθνος, ὅσον καὶ εἰς τὴν Ἁγίαν Ὁρθόδοξον ἡμῶν Ἐκκλησίαν.

Ὁ Ἀγιορειτικὸς μοναχισμὸς εἶναι ὁ ἀκριβὴς φύλαξ τῶν ἱερῶν παραδόσεων καὶ τῶν ὀρθοδόξων δογμάτων. Ἐν αὐτῷ ὡς ἐν ἀσφαλῆ κιβωτῷ διατηροῦνται καὶ διαφυλάσσονται ὅσα ἦθῆ καὶ ἔθιμα παρέλαβεν ἀπὸ τῶν Ἀποστολικῶν ἤδη χρόνων καὶ ἐντεύθεν ἡ Ἁγία ἡμῶν Ἐκκλησία.

Ὁ Ἀγιορειτικὸς μοναχισμὸς εἶναι κατὰ τὸν θεῖον Ἀπόστολον Παῦλον «σύλος καὶ ἐδραῖωμα τῆς εὐσεβείας», εἶναι ὁ ἀρραγὴς βράχος ἐν ᾧ θραύονται καὶ διαλύονται τὰ ἀφρίζοντα καὶ μαινόμενα κύματα πάσης αἰρέσεως καὶ φληναφίας καὶ κενοφωνίας. Ἐζησε καὶ ζῆ καὶ θὰ ὑπάρχη καὶ θὰ διαπρέπη ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἵωνος προσφέρων τοὺς ἀγλαοὺς καρπούς του.

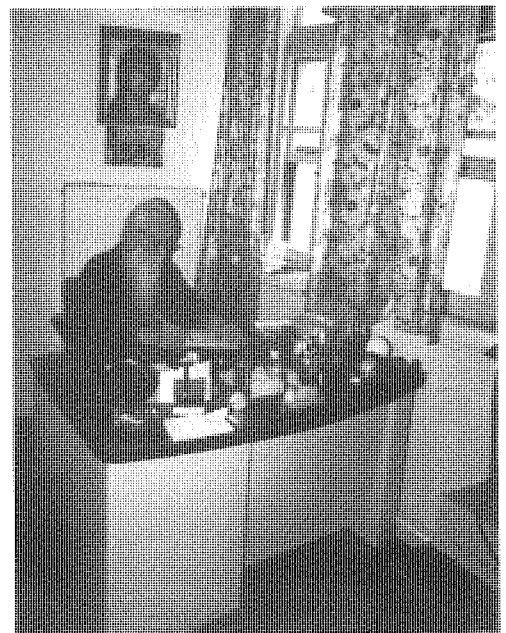
Τὸ Ἅγιον Ὄρος «τὸ Περιβόλι τῆς Παναγίας» ἔχει νὰ ἐπιδειξῆ ἀκόμη πληθὺν θεοφόρων Πατέρων καὶ πνευματοφόρων ἀνδρῶν. Στίφη ὁσίων Ἀσκητῶν ἠγωνίσθησαν, ὡς καὶ Ἁγίων Ὁμολογητῶν χοροί, ἀλλὰ καὶ διαπρεπέστατοι Ἱεράρχαι προῆλθον ἐξ αὐτοῦ καὶ ἐποίησαν τὴν Ἁγίαν ἡμῶν Ἐκκλησίαν «ἐν δσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ».

Ὁ ἐπισκεπτόμενος τὸν Ἀγιώνυμον Ἄθω εἰσέρχεται εἰς μίαν ἐξηλλαγμένην κοινωνίαν, καὶ συναντᾷ ἐν αὐτῷ μορφὰς ὁσίων ἀνδρῶν καὶ ἁγίων μοναχῶν τῶν ὁποίων «τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει», κατὰ τὸν θεσπέσιον Παῦλον, ἐξ οὗ ἀπεκδέχονται τὸν Κύριον τῆς δόξης.

Ὁ ἱερὸς Ἄθως, ἐπαναλαμβάνω, ἀνεδείξε καὶ ἀναδεικνύει Ὀσίους Πατέρας, θεοφόρους Ἱεράρχας, θεοκινήτους ὑμνογράφους, ἀλλὰ καὶ ἐκλεκτοὺς καλλιτέχνας, ἦτοι Ἀγιογράφους, ξυλογλύπτας καὶ λοιπούς, οἵτινες παρήγαγον καὶ παράγουν ἐξαιρετὰ ἔργα καὶ θαυμάσια προϊόντα τιμῶντα ἰδιαιτέρως τὸν Ἀγιορειτικὸν μοναχισμόν. ☩

Φωτογραφίες ἀπὸ τὴν καθημερινότητα τοῦ Γέροντα.

Η γνωριμία μου με τον μακαριστό γέροντα π. Γεράσιμο

Ήταν ένα γλυκό Κυριακάτικο πρωινό του Οκτωβρίου το 1990, όταν τον πρωτοσυνάντησα στη Θεία Λειτουργία.

«Τον βλέπεις, είναι ο γέροντας από το Άγιον Όρος για τον οποίο σου μίλησα», ψιθύρισε δίπλα μου ο σύζυγός μου. Τον κοίταξα. Ευθυτενής και απλός μα πάνω από όλα γλυκός, έμοιαζε θαρρείς σα φιγούρα βγαλμένη από τη Βίβλο. Ήταν εκείνη ακριβώς η στιγμή που γύρισε σελίδα η ζωή μου, ανυποψίαστη τότε να το καταλάβω. Αρχισα να το καταλαβαίνω αργετέα αργότερα.

Το φθινόπωρο κυλούσε αργά και βασανιστικά για εκείνον. Η υγεία του είχε κλονιστεί σοβαρά και οι συχνές επισκέψεις του στο νοσοκομείο και στους γιατρούς τον ανάγκασαν να παραμείνει ένα μεγάλο χρονικό διάστημα στη Θεσσαλονίκη. Το ανθρώπινο κομμάτι της καρδιάς του είχε ραγίσει αλλά ήταν εκείνο που έγινε αφορμή να αναζητήσουμε εμείς το πνευματικό κομμάτι της δικής μας καρδιάς.

Αρχίσαμε, με τον σύζυγό μου, τις επισκέψεις μας σε εκείνο το μικρό ευλογημένο σπίτι που τον φιλοξενούσε μαζί με μερικούς από τους μοναχούς της συνοδείας του, στο κέντρο της πόλεως. Δειλά και συνεσταλμένα στην αρχή. Δε θα ξεχάσω ποτέ εκείνη την πρώτη μας συνάντηση σε εκείνο το σπίτι. Κείτονταν ξαπλωμένος και ανήμπορος από τον πόνο, μα γαλήνιος. Μας χαμογέλασε και μας κάλεσε να καθίσουμε κοντά του. Το δεχθήκαμε με χαρά. Πλήθος οι ευλογίες και οι ευχές που μας έδωσε. Δεν ξέρω τι ήταν αυτό που τον ώθησε να μας μιλήσει για το υμνογραφικό του έργο. Δεν ήταν κάτι που το συνήθιζε. Μας μίλησε για τις προσπάθειες των Λατίνων να τον κάνουν δικό τους, τάζοντάς του αξιώματα και τιμές, προβάλλοντας το έργο του και κάνοντάς το γνωστό διεθνώς. Το

πρόσωπό του ήταν φωτεινό και ήρεμο, ενώ μας τα έλεγε: «Δεν παραπονιέμαι, παιδιά μου. Αυτό είναι το θέλημα του Θεού». Νοιώσαμε τότε, πόσο πολύτιμη και προσωπική ήταν αυτή του η εκμυστήρευση σε εμάς και αισθανθήκαμε πως ο ίδιος θέλησε να γεφυρώσει το χάσμα της πρώτης μας γνωριμίας.

Οι επισκέψεις στο σπίτι όπου φιλοξενούνταν συνεχίστηκαν. Αραιές στην αρχή, πολύ συχνές μετέπειτα. Ελάχιστες ήταν οι φορές που μας επέτρεψε να τον δούμε ξανά στο κρεβάτι. Φρόντιζε να σηκώνεται και να έρχεται στο σαλόνι για να μας χαιρετίσει και να συζητήσει μαζί μας. Προσπαθούσαμε να είμαστε όσο μπορούσαμε πιο διακριτικοί σε αυτές μας τις επισκέψεις. Μπαίναμε αθόρυβα, προσπαθώντας να μην ταράξουμε την ησυχία του και να μην τον ενοχλήσουμε. Μας γέμιζε απορία, στην αρχή, πώς καταλάβαινε την άφιξή μας χωρίς κανείς να του το πει. Έβγαινε σχεδόν αμέσως από το δωμάτιό του για να καθήσει μαζί μας. Όσο τον γνωρίζαμε καλύτερα, αυτό πια δε μας προξενούσε καμιά κατάπληξη. Καθόταν στην πολυθρόνα, αναπαύοντας το κουρασμένο και πονεμένο από την αρρώστια και πολυετή άσκηση κορμί του, μετρώντας αδιάκοπα τους κόμπους του κομποσχοινιού του. Σχεδόν ποτέ δεν αποσυρόταν στο δωμάτιό του προτού φύγουμε. Με τον καιρό συνειδητοποιήσαμε τη μεγάλη τιμή που μας έκανε, εκείνος που εμείς του οφείλαμε την ύψιστη τιμή και σεβασμό.

Κάποια μέρα μας μίλησε για τα βιβλία. Βιβλία που διάβαζε ή ήθελε να διαβάσει. Είδα το άσβεστο πάθος του για αυτά και αυθόρμητα προσφέρθηκα να του δώσω βιβλία από τη Θεολογική Σχολή. Δέχθηκε την προσφορά με ανυπόκριτη χαρά και με γέμισε ευλογίες. Αρχισα να του πηγαίνω συγγράμματα, διατριβές, επιστημονικές επετηρίδες. Τα περίμενε πάντα με

τόση ανυπομονησία και χαρά σαν ένα μικρό παιδί που του χαρίζουν το αγαπημένο του παιχνίδι. Όσο οι επισκέψεις συνεχιζόταν τα βιβλία στοιβάζονταν. Έλαμπε ολόκληρος, όταν τα έβλεπε και αυτό ήταν για μένα η καλύτερη ανταμοιβή. Κάθε μέρα με κατέπλησσε το γεγονός ότι είχε διαβάσει ήδη όλα τα βιβλία της προηγούμενης μέρας, ανεξάρτητα από τον αριθμό τους ή το μεγάλο αριθμό των σελίδων τους. Συζητούσε για το περιεχόμενό τους και για ό,τι τον ενθουσίαζε σε αυτό. «Πόσες ώρες και μέρες χρειάζεται κανείς για να κάνει μια απλή ανάγνωση σε αυτά τα βιβλία;» αναρωτιόμουν στην αρχή. Λογική απάντηση δεν υπήρχε και έτσι έπαψα να αναρωτιέμαι. Πάντα εκείνος έβρισκε θετικά στοιχεία για να συζητά πάνω στα βιβλία και τα σχόλιά του περιστρεφόταν μόνο σε αυτά.

Ο χειμώνας είχε προχωρήσει για τα καλά. Ήταν παραμονή της εκρηξέως του πολέμου του Κόλπου. Μόλις είχε γράψει το εξαποστειλάριο που του ζητήθηκε για μια αγρυπνία που θα γινόταν στην εκκλησία του Αγίου Δημητρίου προς αποφυγή του πολέμου. Αρχίσαμε να μιλάμε για τον πόλεμο και όλα τα δεινά που αυτός μπορεί να προκαλέσει. Τότε τον ρώτησα: «Αλήθεια, γέροντα! Τι θα πει Αρμαγεδδών;». Χείμαρρος γνώσης και σοφίας άρχισε να ρέει από το στόμα στην προσπάθειά του να εξηγήσει, σε μένα την ανίδεη, τί τρομερό πράγμα είναι ο Αρμαγεδδών. Σώπασε κάποια στιγμή. Ίσως για να τονίσει τη φράση που θα επιστέγαζε αυτή την κουβέντα. «Είναι αλήθεια, παιδί μου· ζούμε στην εποχή του Αντιχρίστου». Τον κοιτάξαμε στα μάτια. Ο γέροντάς μας Διονύσιος, που βρισκόταν μαζί στο δωμάτιο, συναθλητής στην άσκηση με τον γέροντα Γεράσιμο στο Άγιον Όρος τα τελευταία 45 χρόνια, πρόσθεσε: «Τον ακούτε τον γέροντα; Ποτέ άλλοτε δεν έχει ξαναμιλήσει έτσι».

Είχαμε αρχίσει να τον αποκαλούμε «παππούλη». Έτσι τον αποκαλούσαν τα «παιδιά» του, οι μοναχοί της συνοδείας του. Τον αισθανόμασταν δικό μας, όπως δικό του ήμασταν και εμείς.

Οι μέρες κυλούσαν. Οι σχεδόν καθημερινές επισκέψεις μας συνεχιζόνταν. Ήταν πάμπολλες οι φορές που πηγαίναμε με το αμάξι μας στο σπίτι να επισκεφθούμε τον γέροντα, σε ώρες κυκλοφοριακής αιχμής. Πού να βρει θέση για στάθμευση κανείς με τέτοια κίνηση στο κέντρο της Θεσσαλονίκης! Τί περίεργο όμως! Για μας υπήρχε πάντα μια θέση άδεια ακριβώς μπροστά ή απέναντι από το σπίτι. Κάποια στιγμή του το αναφέραμε, λέγοντάς του ότι το ζητάμε ως χάρη από τους Αγίους Πατέρες Διονύσιο και Μητροφάνη. Το πρόσωπό του γλύκανε περισσότερο: «...Ξέρετε, παιδιά μου, όσες φορές επικαλείσθε τους Αγίους Πα-

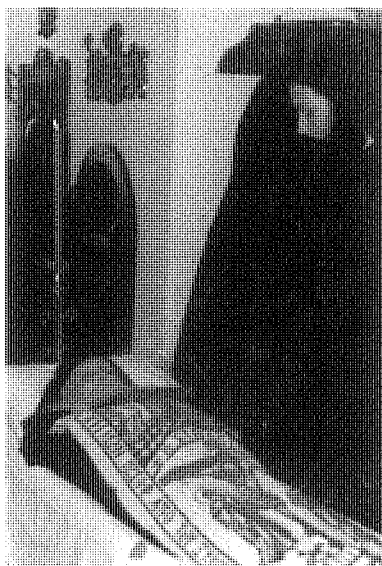
τέρες με πίστη και ζητήσετε τη βοήθειά τους, θα σας τη δώσουν». Του ανέφερα ότι συχνά επικαλούμαι τον Άγιο Διονύσιο τον Ρήτορα. Η όψη του φωτίστηκε και απομακρύνθηκε απόκοσμα: «Όσοι, παιδί μου, έχουν δει τον Άγιο Διονύσιο, λένε πως είναι ψηλός, με μακριά λευκή γενειάδα και μειλίχιος. Όταν σου μιλάει...». Δε νομίζω ότι εκείνη τη στιγμή ήταν μαζί μας. Η φωτισμένη αλλοίωση τον είχε γλυκάνει τόσο που μας είχε μαγνητίσει.

Κάποτε ήλθε και η στιγμή να μας αποχαιρετήσει και να γυρίσει επιτέλους στο αγαπημένο του Περιβόλι της Παναγιάς, στη Μικρά Αγία Άννα που τόσο του έλειψε. Ήταν αρχές Φλεβάρη. Μας χαιρέτησε όλους με περισσή αγάπη και στοργή κατακλύζοντάς μας με ευχές. Ήταν και η τελευταία φορά που τον είδα.

Πήρα το πρώτο του γράμμα λίγο καιρό αργότερα, τη μέρα της εορτής μου. Τα χέρια μου έτρεμαν από τη συγκίνηση, όταν το άνοιγα. Ήταν γεμάτο ευλογίες, ευχαριστίες και ευχές από έναν «ταπεινό γέροντα», όπως αποκαλούσε τον εαυτό του. Ακολούθησαν δύο ακόμη γράμματα, πολύτιμα σήμερα κειμήλια της ξεχωριστής αγάπης του.

Και ήλθε εκείνο το ξημέρωμά της 7ης Δεκεμβρίου 1991, τον αποχαιρέτισαμε όλοι, άλλοι από κοντά και άλλοι από μακριά. Έσβησε τόσο ήρεμα και γαλήνια! Πόσο πραγματικά «χριστιανά» ήταν τα τέλη της ζωής του!

Σήμερα, αναπολώντας τις λιγοστές μου αναμνήσεις από τον παππούλη, σκέφτομαι πως τον συνάντησα τόσο αργά και τον γνώρισα τόσο λίγο. Και τότε αντηχούν στα αυτιά μου τα λόγια του μακαριστού μας γέροντα Διονυσίου: «Όχι, παιδί μου, δεν τον γνώριζες λίγο. Τον ήξερες πολύ και σε ήξερε πολύ». ☪

Η κοίμηση του Γέροντος Γερασίμου. Ημέρα Σάββατο, 7 Δεκεμβρίου, ώρα 2 πρωινή. Ημέρα που στον κόσμο τιμούμε τον Άγιο Αμβρόσιο και στο Όρος τον Κλήμεντα Ρώμης.

Η τελευταία ευλογία

Δε νομίζω ότι υπάρχει άνθρωπος ο οποίος γνώρισε, έστω και για λίγο από κοντά τον μακαριστό π. Γεράσιμο, τον «παππούλη» μας, την πολυτάλαντη αυτή αγία μορφή και να μην έχει βιώσει τουλάχιστον μια θαυμαστή εμπειρία.

Προσωπικά δε θα τολμούσα να ασχοληθώ με ανάλυση του υμνογραφικού και ποιητικού έργου του μακαριστού μας γέροντα. Άλλωστε υπάρχουν πολλοί ειδικοί και γνώστες που ασχολήθηκαν και ασχολούνται με αυτό.

Θα ήθελα όμως να καταθέσω μια από τις αρκετές προσωπικές θαυμαστές εμπειρίες που είχα την ευλογία να ζήσω, γνωρίζοντας τον μεγάλο υμνογράφο της εκκλησίας μας π. Γεράσιμο.

Ήταν την ημέρα της κοιμήσεώς του την 7η Δεκεμβρίου 1991. Μια ημέρα που θα μπορούσε να πει κάποιος ότι η φύση συμμετείχε στη θλίψη για την απώλεια του μακαριστού γέροντα, του Υμνογράφου της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας. Είχε κρύο, πολύ αέρα, κατά διαστήματα χιονοθύελλα και απαγορευτικό απόπλου από το Λιμεναρχείο της Ουρανούπολεως. Παρόλα αυτά λίγοι προσκυνητές από τους πολλούς που ξεκινήσαμε από όλη την Ελλάδα, όταν μάθαμε το θλιβερό γεγονός, είχαμε την ευλογία και καταφέραμε τελικά μετά από μεγάλες ταλαιπωρίες λόγω των κακών καιρικών συνθηκών, να φθάσουμε το σούρουπο στο σπίτι της αδελφότητας των Γερασιμαίων στην περιοχή της Μικράς Αγίας Άννας. Στο Άγιον Όρος.

Η ανθρώπινη θλίψη, το πένθος και η στενοχώρια διάχυτη παντού. Από ό,τι μάθαμε, ο π. Γεράσιμος όχι μόνον ήταν ήρεμος μέχρι την ύστατη στιγμή, αλλά ο ίδιος έδινε κουράγιο στα καλογεροπαίδια και τους μοναχούς της συνοδείας, δίνοντάς τους την ευλογία του. Διατηρούσε ακόμη και το χιούμορ του, διακριτικά των υψηλά πνευματικά μοναχών.

Μετά την αγρυπνία, την επομένη ημέρα το πρωί, όλα

ήταν έτοιμα για τη μεταφορά της σωρού του γέροντα στο σημείο της ταφής που ο ίδιος είχε επιλέξει, κοντά στο σπήλαιο των Οσίων Πατέρων Διονυσίου και Μητροφάνους.

Όταν βγήκαμε όλοι έξω από το σπίτι, είδαμε ότι ξαφνικά ο καιρός που μέχρι εκείνη τη στιγμή ήταν πολύ άσχημος με δυνατό αέρα και χιονόνερο, ξαφνικά άλλαξε. Όλα ησύχασαν, ο καιρός υποκλίθηκε στον γέροντα. Ακολούθησε η εξόδιος ακολουθία. Αφού προσκυνήσαμε όλοι, ιερείς, μοναχοί και λαϊκοί, μπήκαμε ξανά στο σπίτι. Έξω, μετά από αυτό το μικρό διάλειμμα, η κακοκαιρία ξανάρχισε πιο έντονα. Πήραμε τα κόλλυβα της συγχώρεσης. Παρά την κακοκαιρία και το δύσβατο του εδάφους, ήλθαν πολλοί μοναχοί ακόμη και υπέργηροι από τη γύρω περιοχή, για να αποχαιρετήσουν τον πνευματικό αδελφό τους τον μεγάλο υμνογράφο.

Ο Ηγούμενος της αδελφότητας ο γέροντας π. Διονύσιος, παρόλη τη μεγάλη του θλίψη, προσπαθούσε να παρηγορήσει όλους εμάς.

Λόγω του μεγάλου πλήθους των μοναχών και των λίγων λαϊκών, τα κόλλυβα μοιράστηκαν μέσα σε χαρτοπετσέτες, όπως συνηθίζεται. Μόλις έφαγα όλα τα κόλλυβα, έβαλα την άδεια χαρτοπετσέτα στην τσέπη μου για να την πετάξω μετά. Ξαφνικά όμως θυμήθηκα ότι δεν κράτησα, έστω και λίγα κόλλυβα για να τα πάω στη σύζυγό μου, σαν τελευταία ευλογία από τον π. Γεράσιμο που τόσο την αγαπούσε. Έσπευσα προς αναζήτηση του δίσκου, δυστυχώς όμως τα κόλλυβα είχαν τελειώσει. Τότε κάτι μέσα μου με παρακίνησε να βγάλω από την τσέπη μου την άδεια χαρτοπετσέτα. Όταν την άνοιξα, μέσα υπήρχαν, ως εκ θαύματος, τρία σπυριά σταριού, όσα δηλαδή και τα υπόλοιπα μέλη της οικογενείας μου. Ο γέροντας είχε δώσει την τελευταία του ευλογία.

Την ευχή του να έχουμε. ❧

Γεράσιμος Μοναχός Μικραγιαννανίτης Ο Υμνογράφος της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας

επαναδημοσίευση άρθρου από την εφημερίδα “Εκκλησιαστική Αλήθεια”, 16/12/1991.

Οσεβάσιμος Γέροντας της Μικράς Αγίας Άννας του Αγίου Όρους, που ως νέος Υμνογράφος της Εκκλησίας μας πλούτισε τη θεία λατρεία μας, ο Μοναχός Γεράσιμος, κατά κόσμον Αναστάσιος Γραϊκάς, “έπλήρωσε τό κοινόν καί αναπόφευκτον χρέος”, τη 2 πρωινή του Σαββάτου 7 Δεκεμβρίου, ημέρα που στον κόσμο τιμούμε τον Άγιο Αμβρόσιο και στο Όρος τον Κλήμεντα Ρώμης.

Ο επίλογος της επιγείου ζωής του ήταν αντάξιος της μακράς, εντίμου αφιερωμένης ζωής του στην εν Χριστώ βιωτή και την πραγματικά καλλικέλαδη εξύμνηση επί εξήντα και πλέον χρόνια με λόγο ποιητικό του Κυρίου, της Θεοτόκου και Πάντων των Αγίων. Προαισθάνθηκε την εκδημία του και συνήγαγε ως δίκαιος άνδρας την πνευματική του οικογένεια την Αδελφότητά του, και έδωκε τις τελευταίες υποθήκες του. Λίγες ώρες πριν είχε περατώσει και το “κύκνειο” υμνογραφικό του έργο, τις Ακολουθίες της “Συνάξεως των Αγίων Πατριαρχών της Κωνσταντινουπόλεως” και του “Αγίου Αποστόλου Βαρθολομαίου”, ως ύστατη προσφορά του στην Μητέρα Εκκλησία, η οποία τον γαλούχησε εκ νεότητός του στο πνευματικό της έδαφος, το Άγιον Όρος και τον τίμησε πρώτο με το νεοσύστατο οφφίκιο του “Υμνογράφου της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας”.

Η Θεία Πρόνοια του επιφύλαξε “χριστιανικά τα τέλη της ζωής του” και “ανώδυνα” για τη μεγάλη

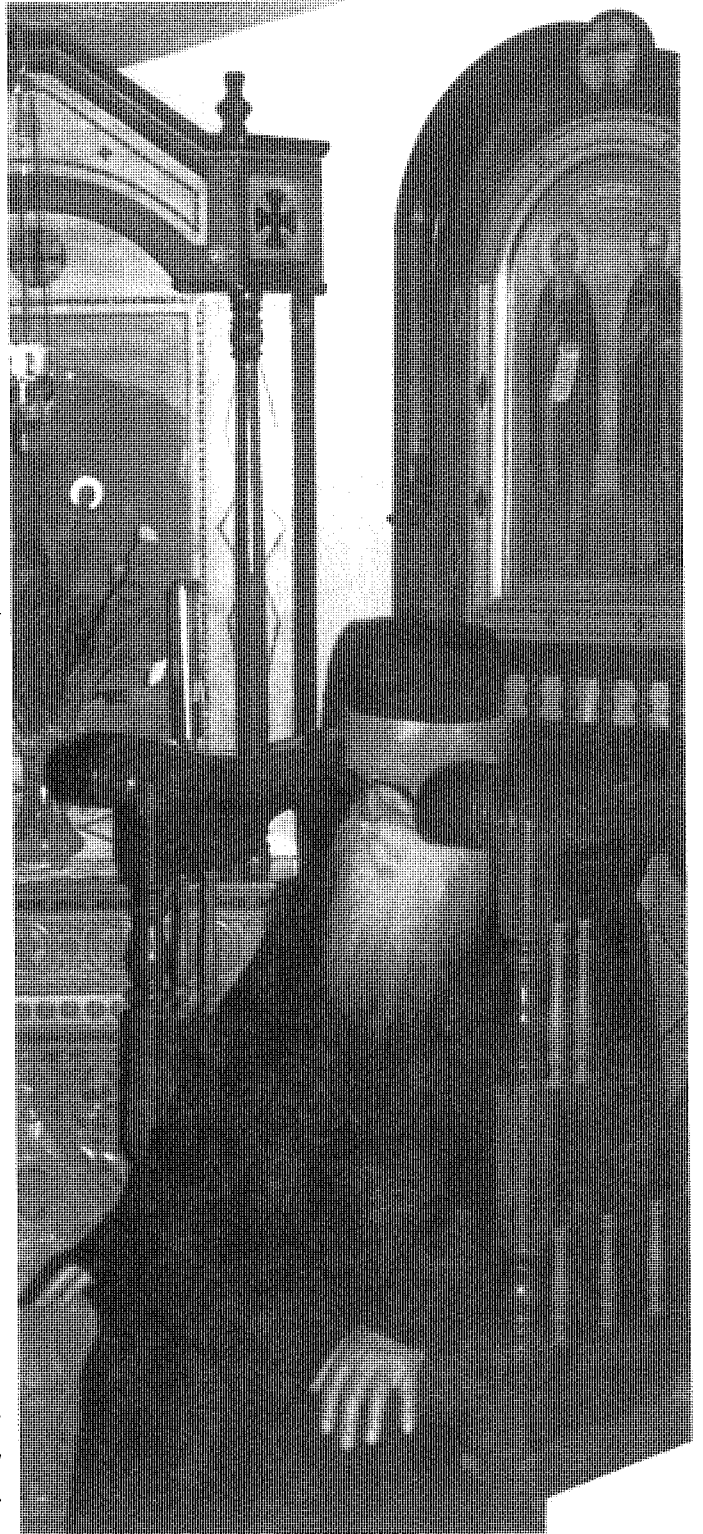
του ηλικία και “ανεπαίσχυντα”, αφού κατέλιπε μνήμη οσίου πατρός και γέροντα και διατήρησε μέχρι τελευταίας αναπνοής τα λογικά και την αξιοπρέπειά του και “ειρηνικά”, μια που είχε την ύστατη χαρά να παρακολουθήσει την ελευθεροκοινωνία με τον τόπο καταγωγής του, την Δροβιανή της Βορ. Ηπείρου, και να εναγκαλιστεί και πάλι, μετά μισό και πλέον αιώνα τον επιζώντα κατά σάρκα αδελφό του, δίδοντας την ευχή του και στους λοιπούς συγγενείς του. Ήταν όμως ακόμη “ειρηνικά” τα τέλη του, γιατί ως στοργικός πατέρας γαλούχησε με “νάμματα ζωής αιωνίου” τα περί αυτόν πνευματικά του παιδιά. Τους ενέπνευσε ταπεινωση, εργατικότητα, φιλακόλουθο πνεύμα, ευπρέπεια, ευγένεια, εν Κυρίω αγάπη και αρετή. Η πνευματική του οικογένεια ενωμένη και ομοφρονούσα του παραστάθηκε στη ζωή και στο έργο του. Ευτύχησε ν’ αποκτήσει πρωτόκλητο αδελφό ιερομόναχο Πνευματικό και τέκνα ιερομονάχους και μοναχούς διαπρέποντα στους πνευματικούς αγώνες. Η αγία αυτή οικογένειά του τον άφησε απερίσπαστο στο ποιητικό του έργο και έτσι ο γέροντας έδωσε όλη του τη ζωή στην προσευχή και στην υμνογραφική διακονία. Η υμνογραφική προσφορά του δεν ήταν καρπός κάποιας φιλολογικής καταρτίσεως και ποιητικού ταλέντου. Ήταν απόσταγμα ευσεβούς ζωής και ουρανίων αναβάσεων. Όταν ανερχόταν στο ταπεινό γραφείο του και έκλεινε την πόρτα του και έπαιρνε την πέννα στη δεξιά του, μετά από ολο-

κάρδια προσευχή, θεοκίνητη ήταν η γραφή του. Είχε την ταπεινή αίσθηση πως Άλλος του υπαγόρευε και τον ήχο και τους στίχους και πως ευρίσκετο μέσα στην “έλλαμψη θαβωρείου φωτός”, χωρίς αυτό ποτέ να το υπερβάλλει. Το κελί του τότε εφωταγωγείτο από μίαν υπερβατική ατμόσφαιρα και η σκέψη του τροχοδρομούσε σε ουράνια δοξολογική πορεία. Είχα την προσωπική ευλογία κάποτε να προσπέσω παρά τους πόδας του οσίου αυτού ανδρός και να αποδεκτώ τις “έν ταπεινώσει πολλή” εκμυστηρεύσεις του κατά τους μακρούς διαλόγους μας. Ο μακαριστός πατήρ Γεράσιμος δεν ήταν κάποιος δεξιότηχνης της εκκλησιαστικής ποιήσεως που απλώς ήξερε να γράφει “Ακολουθίες”, μιμούμενος τους “πρό αυτού”. Ήταν ο χαρισματικός άνθρωπος που σε καιρούς πνευματικής ξηρασίας εξέφρασε διά του καλάμου του δωρεά του Αγίου Πνεύματος για να στηρίξει το λειτουργικό έργο της Εκκλησίας, να κατανύξει τις ψυχές του Πληρώματός Της και να αποδείξει στην Οικουμένη πόσο ζωντανή είναι στην Ορθοδοξία η θεία εμπειρία των λατρευτικών βιωμάτων της χριστιανικής πίστεως.

Μετά την εις Κύριον εκδημία του δεν απομένει παρά στη μεν αδελφότητά του να περιφρουρήσει και αξιοποιήσει τη μεγάλη κληρονομιά του, στη δε Μητέρα Εκκλησία μας να επιδαψιλεύσει την ευλογία Της, ώστε το μέγιστο μέρος της υμνογραφικής προσφοράς του να συμπληρώσει το λειτουργικό μας πλούτο με νέες ολοκληρωμένες εκδόσεις των λειτουργικών μας βιβλίων, ιδίως των μοναχικών Ακολουθιών Της.

Η αποτίμηση της προσφοράς του μακαριστού γέροντα ασφαλώς δεν μπορεί να γίνει σ’ ένα ή κάποια σχόλια, ή σε κάποιες τιμητικές εκδηλώσεις. Είναι θέμα τεράστιο και αξίζει σοβαρής και ενδελεχούς παρουσίας.

Δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία πως όσοι έζησαν πλησίον του και όσοι είχαμε την ευλογία να τον γνωρίσουμε εκ του πλησίον, αξιωθήκαμε να ασπασθούμε τη δεξιά ενός λαμπρού “αναστήματος της Χάριτος του Θεού”. Γι’ αυτό είμεθα βέβαιοι πως “ή ψυχή αυτού έν αγαθοίς αύλισθήσεται”. ☩

Οι ακολουθίες του Υμνογράφου Γερασίμου και η μετάφρασή τους στα γαλλικά

πρώτη δημοσίευση, εκφωνήθηκε στις 9 Δεκεμβρίου 2001 στα πλαίσια των εκδηλώσεων της Ιεράς Μητροπόλεως Βεροίας για το πρόσωπο και το έργο του Υμνογράφου-Μοναχού Γερασίμου Μικραγιαννανίτου.

Ευθύς εξαρχής τίθεται ένα ζήτημα: ποια είναι η διάδοση των ακολουθιών του π. Γερασίμου στη δυτική Ευρώπη και τι πιστεύουν για τα έργα του;

Θα έλεγα, λοιπόν, ότι στις ελληνόφωνες ενορίες η χρήση τους δεν είναι συστηματική· περισσότερο περιοριζόμαστε σε αυτές που υπάρχουν ήδη στο *Ωρολόγιον το Μέγα* και στα *Μηναία* της «Αποστολικής Διακονίας» και του «Φωτός». Συχνά, με τη βοήθεια φυλλάδων, τελούνται ακολουθίες των πιο δημοφιλών αγίων, όπως ο άγιος Νεκτάριος της Αίγινας ή ο άγιος Φανούριος. Θα έπρεπε οι καλλίτερες συνθέσεις του π. Γερασίμου να μπουν στα επίσημα *Μηναία* για να τελούνται, έτσι ώστε να αξιολογούνται δεόντως από κλήρο και λαό, όπως συνέβη με την τελευταία έκδοση των ελληνικών *Μηναίων* από την «Αποστολική Διακονία».

Αναμένοντας την εισαγωγή των ακολουθιών του π. Γερασίμου στα γαλλικά *Μηναία*, χάρη στις μεταφράσεις τους σε διάφορες γλώσσες της δυτικής Ευρώπης, τα έργα του π. Γερασίμου γνωρίζουν τη μεγαλύτερή τους διάδοση ή μπορούν να ασκήσουν επίδραση στον τομέα της ευλάβειας και της πνευματικότητας. Γνωρίζω, χωρίς να είμαι σίγουρος, ότι ακολουθίες του έχουν μεταφραστεί στα αγγλικά, γερμανικά, ολλανδικά, ισπανικά, ιταλικά, ρουμανικά, ρωσικά, βουλγαρι-

κά και αραβικά.

Όσον αφορά το πρόσωπό μου, μετέφρασα στα γαλλικά και εξέδωσα το 1989 το *Ωρολόγιον το Μέγα*, όπου πολλά καινούρια απολυτίκια που συνέθεσε ο π. Γεράσιμος προέρχονται από την ελληνική έκδοση του 1977. Αυτό το έργο γνώρισε επιτυχία και ήδη χρήζει επανέκδοσης. Η ακολουθία προς τιμήν του αγίου Ειρηναίου Λυώνος εξεδόθη το 1994, μετά από αίτημα του Σεβασμιωτάτου Επισκόπου Νανζιανζού (νυν Μητροπολίτου Εσθονίας κ. Στεφάνου), για να χρησιμοποιηθεί από τις γαλλόφωνες ενορίες, ιδιαίτερα στην εκκλησία του αγίου Ειρηναίου στη Μασσαλία. Άλλα απολυτίκια του π. Γερασίμου εξεδόθησαν το 1992 σε ένα *Συναξάριο*, που έφερε τον τίτλο: «Όταν οι βασιλείς έγιναν άγιοι...» (έργο που εξεδόθη επίσης στα ιταλικά) και το 1997 σε ένα βιβλίο 1250 σελίδων με τον τίτλο *Σύνοψις ή Συνέκδημος*.

Κάθε βιβλίο που εκδιδόταν επέφερε και τον αντίκτυπό του. Δεν είναι ασφαλώς οι έλληνες της Γαλλίας που μου ζητούν να μεταφράσω μια ακολουθία, αλλά περισσότερο οι δυτικοί, ορθόδοξοι ή ρωμαιοκαθολικοί. Μπροστά στο ενδιαφέρον που προκύπτει ξεκίνησα να μεταφράζω και άλλα έργα του π. Γερασίμου. Το πρόβλημα ήταν η έκδοσή τους. Δεν μπορούσα να τυπώνω την κάθε ακολουθία σε ιδιαίτερη λειτουργική φυλλάδα χι-

λιάδων αντιτύπων. Περίμενα και η Θεία Πρόνοια ήρθε προς βοήθειά μου. Οι Βενεδικτινοί μοναχοί, που διαχειριζόνταν τις εκδόσεις μου στην Πάριση της Ιταλίας, δεν μπορούσαν να συνεχίσουν. Έτσι, βρήκα καλλίτερη διακίνηση από τις εκδόσεις της ιερής μονής Chevetogne στο Βέλγιο.

Από εδώ και στο εξής, ελεύθερος από τη διαχείριση ενός πελώριου αποθέματος βιβλίων που περιλάμβανε καμιά πενήντα τίτλους διαφόρων μεγεθών, ξεκινώντας από έργα 50 σελίδων για τις φυλλάδες και φτάνοντας τις 850 σελίδες για τους τόμους, μπόρεσα να ασχοληθώ με ένα καινούριο είδος δραστηριότητας, τις καθαυτό εκδόσεις. Τους έδωσα τον τίτλο **ΓΑΜΙΖΔΑΤ**, αποδίδοντας στα ρωσικά τον όρο «έκδοση που ξεφεύγει από τον κρατικό έλεγχο». Με αυτόν ακριβώς τον τρόπο, απηλλάγην από κάθε φροντίδα διοικητικής φύσεως, ή σχετική με λογιστικές παραμέτρους και φόρους. Ήμουν ελεύθερος από άποψη οικονομική, εφόσον σε αυτή τη νέα σχέση ιδιώτη προς ιδιώτη, στο κόστος και χωρίς κέρδος, μπορούσα να εκδώσω όσο ήθελα, αφού οι συνδρομητές πλήρωναν προκαταβολικώς και η έκδοση περιοριζόταν σε καμιά πενήντα αντίτυπα φωτοτυπημένα.

Έτσι λοιπόν, σε διάστημα μόλις δύο ετών, από το 1999 έως σήμερα, εξέδωσα 12 τόμους τουλάχιστον 400 σελίδων ο καθένας. Είναι οι *Αναπληρώσεις Μηναίων*, έκδοση που περιλαμβάνει ανά μήνα και για κάθε ημέρα του μήνα, μία ή περισσότερες καινούριες ακολουθίες σε σχέση με τους 12 τόμους των ελληνικών *Μηναίων*, που είχα ήδη από το 1980 ως το 1991 μεταφράσει και εκδόσει στα γαλλικά.

Αυτές οι καινούριες ακολουθίες προέρχονται από τα σλαβικά και τα ρουμανικά *Μηναία*, όπως και πολλές άλλες φυλλάδες που εκδόθηκαν στην Ελλάδα για τους νεοφανείς αγίους. Ανάμεσα σε αυτές, τα έργα του π. Γερασίμου καταλαμβάνουν τη σημαντικότερη θέση. Οι *Αναπληρώσεις Μηναίων* μου παραγγέλθηκαν όχι μόνο από ιδιώτες που προτιμούν το βράδυ να διαβάζουν μία ακολουθία αγίου παρά να παρακολουθούν στην τηλεόραση προγράμματα συχνά ανούσια. Μου παραγγέλθηκαν κυρίως από μοναστήρια, ενορίες

και βιβλιοθήκες, πράγμα που πολλαπλασιάζει επί δέκα, πενήντα ή κατά πολλές εκατοντάδες τον αριθμό των χρηστών, μοναχών ή μοναζουσών, πιστών ή αναγνωστών, που έρχονται έτσι σε επαφή με τη λειτουργική ποίηση του π. Γερασίμου. Στα παραπάνω προστίθεται και ένας μικρός αριθμός αγιογράφων, που ήθελαν να διαβάσουν στα γαλλικά την ακολουθία του αγίου, ώστε να αποδίδουν εικαστικά τις ιερές εικόνες. Έτσι όλοι μπορούν να λατρεύουν την αγιότητα που υμνείται από τους υμνογράφους.

Από εκείνη την ημέρα ήδη εξέδωσα 50 ακολουθίες του π. Γερασίμου σε γαλλική μετάφραση και υπολείπομαι αρκετά από το να ολοκληρώσω το έργο μου, με την πελώρια έντυπη υμνογραφική παραγωγή που μου εμπιστεύτηκε ο αρχιμανδρίτης Γεώργιος Χρυσοστόμου και οι μοναχοί της Σκήτης Μικράς Αγίας Άννης. Σύντομα, πράγματι, θα πρέπει να εκδώσω μία νέα σειρά ογκωδών τόμων που θα είναι «Αναπληρώσεις των Αναπληρώσεων». Σημειώστε ότι, για την αποκλειστική χρήση αυτών που πιστά τιμούν τη μνήμη του μακαριστού Γέροντα, εξέδωσα ξεχωριστά 4 τόμους που περιείχαν αποκλειστικά ακολουθίες του π. Γερασίμου.

Το ότι έχω μεταφράσει πενήντα ακολουθίες αυτού του υμνογράφου δε με κάνει ωστόσο ειδικό, όσον αφορά τη γλώσσα και κυρίως το λεξιλόγιο, του οποίου τον εκπληκτικό πλούτο θαυμάζω. Μερικές φορές βρίσκω λέξεις σπάνιες, οι οποίες όμως μου είναι ήδη οικείες χάρη στην επαφή μου με άλλους βυζαντινούς υμνογράφους. Πολύ συχνά, μου συμβαίνει να συναντώ λέξεις τελείως άγνωστες σε μένα. Στο λεξικό μου, εντούτοις, διαπιστώνω τη χρήση τους από τους αρχαίους Έλληνες ποιητές. Αυτές τις σπάνιες λέξεις ο πατήρ Γεράσιμος κατορθώνει να τις χρησιμοποιεί χωρίς σχολαστικότητα και επιτήδευση. Υμνογραφεί με την ταπεινότητα του μοναχού, την πίστη του χριστιανού και τον ενθουσιασμό ενός φίλου των αγίων. Το ύφος του αντικατοπτρίζει την ψυχή του. Με την απλότητα και την αντιληπτικότητά του αντανακλά τη γαλήνη του θεολόγου, που έχει ένα μήνυμα να μεταδώσει, τον θαυμασμό του πνευματικού ανθρώπου για τα επιτεύγματα των ασκητών και των μαρτύρων. Αλήθεια! Πόσο μεγάλη

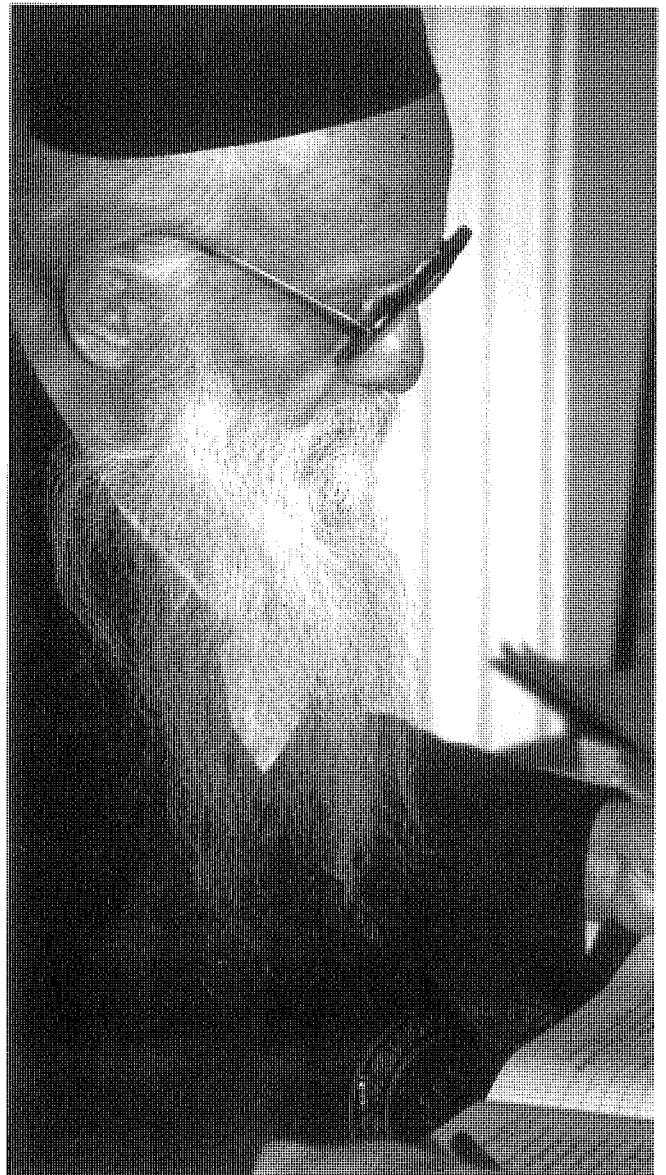
διαφορά, ανάμεσα στις ακολουθίες της μπαρόκ εποχής όπου οι υμνογράφοι, μη τρεφόμενοι πλέον με την Αγία Γραφή και τους Πατέρες, εγκατέλειψαν τον έρωτα του ωραίου και την υγιή θεολογία, για να επιδοθούν σε σκέψεις ευσεβιστικές και ηθικιστικές! Ο π. Γεράσιμος είναι ένα θαύμα αυθ εντικότητας. Διατηρώντας την αρχαία και τη βυζαντινή παράδοση, παραμένει ένας άνθρωπος του εικοστού αιώνα.

Γεράσιος είναι ο πλούτος του λεξιλογίου, καθώς επίσης και η στεγανή μνήμη του υμνογράφου. Παρατήρησα ότι στη βιβλιογραφία της διδακτορικής του διατριβής, ο π. Γεώργιος Χρυσόστομος μνημόνευε τους πέντε τόμους των «Initia hymnorum Ecclesiae Graece» της Enrica Follieri, που δημοσιεύθηκαν στη Ρώμη ανάμεσα στο 1960 και 1966. Τότε, αναρωτήθηκα εάν ο π. Γεράσιμος γνώριζε ή είχε συμβουλευθεί αυτό το αλφαβητικό ευρετήριο όλων των βυζαντινών τροπαρίων που είναι περίπου 75.000. Κι εγώ προσωπικά το χρησιμοποίησα από τότε που άρχισα να εργάζομαι, προκειμένου να μη μεταφράζω δύο φορές και κατά τρόπο διαφορετικό τα τροπάρια που επαναλαμβάνονται στα λειτουργικά βιβλία. Συνέταξα ένα ευρετήριο άνω των τεσσάρων χιλιάδων λημμάτων, αντιγράφοντας την αρχή αυτών των τροπαρίων και τις παραπομπές τους.

Όταν έφτασα στο σημείο να μεταφράζω τα έργα του π. Γερασίμου, κατάλαβα, πολύ γρήγορα, ότι όλα τα υμνολογήματά του ήταν πρωτότυπα, συμπεριλαμβανομένων και των θεοτοκίων. Εάν είχα κάποια αμφιβολία, ανέτρεχα στον κατάλογο της Enrica Follieri. Αντιλαμβανόμουν τότε ότι ποτέ κανένα τροπάριο δεν ξεκινούσε με τις ίδιες ακριβώς λέξεις ενός άλλου τροπαρίου, που προϋπήρχε στη βυζαντινή υμνογραφία. Επίσης, μεταφράζοντας τον π. Γεράσιμο, ακόμη και στα θεοτόκια όπου θα ήταν εύκολη η επανάληψη, ποτέ δεν απεκόμισα την εντύπωση ότι συναντούσα κάτι δύο φορές. Αυτό σημαίνει ότι ήταν ικανός να απομνημονεύει όλα τα κείμενα, που είχε ακούσει να ψάλλονται κατά τη διάρκεια των ακολουθιών ή είχε διαβάσει τις νύχτες που μελετούσε αργυπνώντας. Πιστεύω, επίσης, ότι θα θυμόταν και όλες τις δικές του συνθέσεις...

Η υμνογραφία δεν είναι μια εύκολη υπόθεση.

Παρά ταύτα, ο π. Γεράσιμος αποδεικνύει ότι δεν κοπιάζει ιδιαίτερα στη χρήση της ιωνικής διαλέκτου, γλώσσας του Ομήρου και του Ησιόδου, για τα ηρωικά εξάμετρα του Συναξαρίου. Το ότι επιλέγει, όμως, ήπιες γλωσσικές εκφράσεις δεν το κάνει από προσωπική αδυναμία. Το κάνει για τους άλλους, που θα εκτελέσουν τις συνθέσεις του. Οι ψάλτες θα βρουν, επίσης, ήχους και ρυθμούς, οικείους στα ώτα τους χωρίς ακρότητες. Αυτή η επιλογή αποτελεί έκφραση βαθιάς αγάπης και φιλαδελφείας. Αυτές, άλλωστε, μαζί με την εν Χριστώ αγάπη αποτελούν και το ουσιαστικό προσόν του μοναχού, όπως και κάθε άλλου μαθητή του Κυρίου μας. ☩

Πνευματικὴ καρποφορία τῆς Ἀθωνικῆς ἐρήμου

Η ἡγιασμένη τοῦ Ἁθῶ ἐρημος προήγαγε πλουσίαν πνευματικὴν καρποφορίαν, ὡς εἶναι τοῦτο τοῖς πᾶσι γνωστόν.

Ἐν αὐτῇ διελάμψαν πλεῖστα πνευματικὰ ἀναστήματα, καὶ πολυάριθμοι σεβάσιμοι Γέροντες, καὶ γνωστοί, ἀλλὰ πολὺ περισσότερον ἀνώνυμοι καὶ ἄγνωστοι «ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ ζωῆς».

Οὗτοι ἔζησαν τὴν πνευματικὴν ὁσίαν ζωὴν «ἐν κόποις καὶ πόνοις» γενόμενοι πεφωτισμένοι ὀδηγοὶ καὶ ἀξιολύμπιον παράδειγμα, ὄχι μόνον εἰς τὸ μοναχικὸν πλήρωμα, τοῦ Ἀγιωνύμου Ὁρους, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς εὐσεβεῖς Χριστιανούς, τοὺς ἐγγύς, τοὺς εὐλαβῶς ἐπισκεπομένους ἑαυτούς, καὶ εἰς τοὺς μακράν, διὰ πλείστων διδακτικῶν ἐπιστολῶν καὶ ἄλλων πνευματικῶν συγγραφῶν, διότι ὁ λόγος αὐτῶν, ἦτο λόγος πρακτικός, ὡς λέγει ὁ Ἅγιος Ἰσίδωρος ὁ Πηλουσιώτης, καὶ ἐπληροφόρει τὰς καρδίας ἐνὸς ἐκάστου, ἦτο λόγος «ἅλατι ἡρυμένος» κατὰ τὴν Εὐαγγελικὴν φωνήν, καὶ παρεῖχεν οὐκ ὀλίγην ὠφέλειαν εἰς τοὺς δεχομένους αὐτόν.

Ἐξ αὐτῶν τῶν μακαρίων Πατέρων ἡξιώθην κἀγὼ νὰ φθάσω καὶ νὰ γνωρίσω ἀρκετούς, μεθ' ὧν καὶ συνανεισράφην, καὶ συνωμίλησα πολλάκις, καὶ ἤκουσα «ρήματα ζωῆς» ἐκ τοῦ στόματός των, καὶ ἐγενόμην αὐτόπτης τῆς ἀπερίπτου καὶ ἀσκητικῆς αὐτῶν ζωῆς καὶ πολιτείας.

Ὅχι μόνον ὁ λόγος των συνήρπαζε, καὶ «μετεώριζε πρὸς τὰ ἄνω» τὸν ἀκούοντα, ἀλλὰ καὶ ἡ ὁσιακὴ καὶ ἀγία μορφή των ἠλέκτριζε, θὰ ἔλεγα, καὶ ἔθελγεν ἐν Χριστῷ τοὺς βλέποντας αὐτούς.

Ἀναφέρω μερικοὺς ἐξ αὐτῶν. Καὶ πρῶτον τὸν Γέροντα Δανιὴλ τὸν Κατουνακιώτην, τὸν διδακτικώτατον καὶ μελίρρυτον ἐν λόγοις, καὶ μὲ πολλὴν διάκρισιν, ῥυθμίζοντα τοὺς πλησιάζοντας αὐτόν καὶ ζητοῦντας λόγον ὠφέλειας. Τὸν πραότατον καὶ ἀπλούστατον ἡσυχαστὴν Γεράσιμον, Κατουνακιώτην καὶ τοῦτον, ἐργάτην δόκιμον τῆς νοερᾶς προσευχῆς. Τὸν ἐγκλειστον Γέροντα Καλλίνικον, τὸν ἐπίσης δόκιμον καὶ πεπειραμένον ἐργάτην τῆς μυστικῆς ἡσυχίας καὶ νοερᾶς προσευχῆς. Τὸν Ἱερομόναχον Ἰγνάτιον τὸν Πνευματικόν, ὅστις μὲ πολλὴν ἀγάπην καὶ διάκρισιν ἐδέχετο τοὺς ἐξομολογουμένους. Τὸν ἀσκητικώτατον καὶ σεβάσιμον Γέροντα Ἀβιμέλεκ, τὸν ὁποῖον ἐχαρακίριζεν ἡ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη καὶ ἡ φιλοξενία καὶ ἡ ἐπίδοσις πρὸς τὴν πρακτικὴν ἀρετὴν· ὅστις ἀφῆκεν ἐντολήν, μετὰ τὸν θάνατόν του νὰ μὴ δοθῆ τὸ ὄνομά του εἰς ἄλλον, διότι δὲν τὸ ἐτίμησεν ὡς ἔπρεπε, καὶ νὰ μὴ ἀναφέρουν τι περὶ αὐτοῦ, ἔκων ὑπ' ὄψιν τὸ Εὐαγγελικόν, νὰ προσέξωμεν νὰ μὴ περισσεύσῃ τὸ ὄνομα ἡμῶν πλεῖον τῶν ἔργων, διότι καὶ μετὰ θάνατον, τὸ κενὸν δοξάριον εἶναι λίαν ἐπικίνδυνον.

Τὸν πολὺ ἀπλοῦν, ἀλλὰ καὶ πολὺ σεβάσιμον Γέροντα Γαβριήλ, ἐκ τῆς ἐν Μικρᾷ Ἁγίᾳ Ἄννῃ Καλύβης τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου καὶ τῶν Ἁγίων Πατέρων Διονυσίου τοῦ Ρήτορος καὶ Μιτροφάνους, ὡς καὶ τὸν μακαριστὸν Γέροντα Γρηγόριον, ὑποτακτικὸν τοῦ ἀειμνήστου Παπᾶ Κοσμᾶ. Ἀμφότεροι ἦσαν τύπος καὶ ἀξιολύμπιον παράδειγμα τῆς τελείας καὶ ἀδιακρίτου υπακοῆς καὶ ταπεινώσεως.

Μετ’ αὐτῶν ἔχομεν καὶ τὸν ὄντως ἀπλοῦστατον καὶ ἀσκητικώτατον καὶ λίαν ἀκτῆμονα Γέροντα Πέτρον, δόκιμον ἐργάτην τῆς νοερᾶς προσευχῆς, εἰς ὃν ἐφηρμόζετο τὸ τῆς Ἁγίας Γραφῆς: «Ἐπὶ τίνα ἐπιβλέψω; ἀλλ’ ἢ ἐπὶ τὸν πρῶτον καὶ ἡσυχίον καὶ τρέμοντα μου τοὺς λόγους». Οὗτος προεῖδε τὸν θάνατόν του καὶ ἤλθε καὶ μᾶς ἀποχαιρέτισε μὲ πολλὴν ἀγάπην, καὶ ταπεινώσιν, καὶ οὕτως ἀπῆλθεν πρὸς Κύριον.

Ἄλλὰ καὶ ὁ μακαριστὸς Γέρων Φιλάρετος, ὁ ἡσυχάζων ἐν Καρουλίσις, ἔζη ἐν τελείᾳ πτωχείᾳ, εἶχεν δὲ ὁ ἀοίδιμος ὡς κύριον ἔργον τὸ ἀείρυτον δάκρυον. Ἦτο, πράγματι, ὅσια καὶ ἡγιασμένη μορφή.

Εἰς τὰ Καρούλια ἡσύχασε καὶ ὁ ἐκ Ῥωσίας προερχόμενος Ἱερομόναχος καὶ Πνευματικὸς Θεοδόσιος. Οὗτος ἦτο τελειόφοιτος Θεολογικῆς Σχολῆς, καὶ διεκρίνεται ἐπὶ ἀκτημοσύνη καὶ μελιχιότυπι καὶ ταπεινώσει.

Μεθ’ ὧν αὐτῶν τῶν σεβασμίων καὶ μακαριστῶν Γερόντων, ὡς καὶ προηγουμένως εἶπον, εἶχον πολλάκις συναντήθη, καὶ ἐκ τῆς πνευματικῆς αὐτῶν συνομιλίας καὶ συζητήσεως ἀπεκόμισα πολὺτιμα διδάγματα, ἀφορῶντα εἰς τὴν μοναχικὴν ζωὴν, καὶ πνευματικὴν τελειότητα διότι, ὅ,τι ἔλεγον οἱ μακαριστοὶ οὗτοι Γέροντες ἦτο βίωμά των, καὶ ἐνεφυτεύετο καὶ ἐκαρποφόρει εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀκούοντος.

Θὰ ἤθελα νὰ προσθέσω καὶ τὴν ἐξῆς λεπτομέρειαν. Μίαν καλοκαιρινὴν πρωίαν ἐπεσκέφθη τὸν ἐν Κατουνακίοις ἡσυχάζοντα ἐγκλειστον Γέροντα

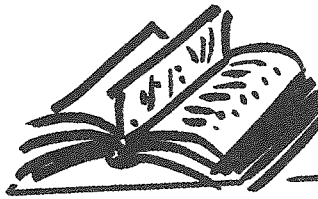
Καλλίνικον, διὰ τινὰ πνευματικὴν ἀνάγκην. Μὲ ἐδέχθη ὁ Γέρων μὲ πολλὴν πατρικὴν χαρὰν, καὶ εἶδον τὸ πρόσωπόν του ἠλλοιωμένον καὶ λάμπον. Τὸν παρετήρουν περιέργως, διότι ἐντυπωσιάσθη ἐκ τῆς ὄψεως αὐτῆς. Εἰς μίαν σχετικὴν ἐρώτησίν μου μοῦ εἶπε: «Τί νὰ σοῦ πῶ παιδί μου, διὰ κανεῖς ζπεῖ μετὰ δακρύων τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου, πολλῶν πραγμάτων τὸν ἀξιώνει ἡ χάρις του», καὶ ἐσιώπησε καὶ ἐφαίνετο πολὺ σύννους. Ἄντιλή-

Ἡ καλύβη τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Γερόντος Σπυριδωνος Μοναχοῦ. Ἡ καλύβη ὅπου ἐζησε, ἀσκήτηυσε καὶ συνέγραψε τὸ πολὺτιμο γὰρ τὴν Ἐκκλησίαν ἔργο του ὁ Ὑμνογράφος Γεράσιμος.

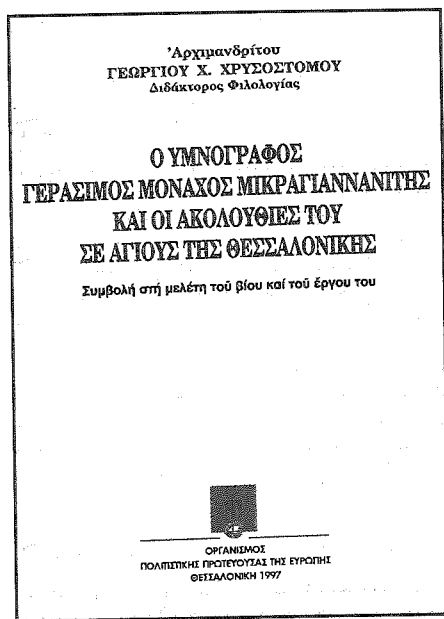
φθην τότε, ὅτι ὁ Γέρων εἶχεν κατὰ τὴν νυκτερινὴν προσευχὴν του ἐπίσκεψιν «ἐν μυστηρίῳ ἀλαλήτῳ» θεοῦ φωτός, διότι ἦτο κάτοχος τῆς χάριτος ταύτης καὶ κατελάμπετο, διὰ τὸ Θεὸς ἤθελεν, ὑπὸ τοῦ Θαθαρίου φωτός.

Ἴδου λοιπὸν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί μου, ἡ ἀπειρόδωρος χάρις τοῦ Παναγίου Πνεύματος πῶς ἐμφανίζεται «ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσι», καὶ πῶς παιδαγωγεῖ ἡμᾶς καὶ ὀδηγεῖ εἰς τὸ ἅγιον καὶ τέλειον θέλημα τοῦ Θεοῦ. ☩

Βιβλιοπαρουσίαση

“Ο υμνογράφος Γεράσιμος Μοναχός Μικραγιαννανίτης και οι ακολούθιές του σε αγίους της Θεσσαλονίκης” Συμβολή στη μελέτη του βίου και του έργου του, έκδ. “Οργανισμός Πολιτιστικής Προτεύουσας της Ευρώπης-Θεσσαλονίκη 1997”, Θεσσαλονίκη 1995, 415 σελ., συγγραφέας: Αρχμ. Γεώργιος Χρυσοστόμου

Η έκ 415 σελίδων άπαρτιζομένη ογκώδης διατριβή του θεσσαλονικέως πανοσιολογιστάτου Αρχιμανδρίτου π. Γεωργίου Χρυσοστόμου, έρχεται ως προοίμια και έξαγγελτήρια χαρής φέρουσα είς πάντας τούς φιλαγίους και μετά πλείστου όσου ένδιαφέροντος άναμένοντας την συστηματικήν ένασχόλησιν και γενικήν έκδοσιν του ύμνογραφικού έργου του πρό έτων κοιμηθέντος (†1991) και παγκοίνως γνωστού Γέροντος Γερασίμου Μικραγιαννανίτου, ‘Υμνογράφου τής ‘Αγίας του Χριστού Μεγάλης ‘Εκκλησίας, κλείσαντος τό τε ‘Αγιον ‘Ορος και την τιμήσαν αυτών Μπέρα ‘Εκκλησίαν.

‘Ο λόγος περί του άοιδίμου και πολυταλαντούχου Γέροντος πολüs ήμίν και δυσκατόρθωτος, άφου ή ύμνογραφική του παραγωγή έγγίζει τά όρια του άπιστεύτου, όχι μόνον είς έκτασιν και όγκον, αλλά και είς περιεχόμενον. ‘Αναμφιλέκτως, ό π. Γεράσιμος, ύππρ-

ξεν χαρισματικός μοναχός αλλά και σκευός έκλογής Κυρίου, συντάξας άναρίθμητον πληθύν άκολουθιών και άλλων ύμνογραφικών κειμένων πρός τιμήν παλαιών και νεοφανών ‘Αγίων τής ‘Ορθοδόξου ‘Εκκλησίας, είς τρόπον ώστε δικαίως να έπονομάζεται «νέος Δαμασκηνός ή ‘Ιωσήφ ή Θεοφάνης τής ‘Εκκλησίας».

Είται δέ εύτύχημα, ότι είς νέος κληρικός προσοντούχος και ένθερμος έραστής τής έκκλησιαστικής μας παραδόσεως, ως ό π. Γεώργιος, ανέλαβε και έφερεν μετά τισαύτης έπιτυχίας είς πέρας τό πρώτον μέρος τής εύρυτέρας παρουσιάσεως τής ύμνογραφικής προσφορής του μακαριστού ‘Υμνογράφου, πράγμα δια τό όποιον και άνεκπρύχθη έναισίμως διδάκτωρ τής Φιλοσοφικής Σχολής του ‘Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Μετά πολλού σεβασμού και λειτουργικής αίσθήσεως, αλλά και φιλολογικής δεινότητος ό π. Γεώργιος παρουσιάζει είς τέσσερα κεφάλαια τό άποτέλεσμα τής έπιστημονικής έργασίας του.

Μετά τον πρόλογον του έκδότου, είς τον όποιον άριστα αίτιολογεΐται ή έκ μέρους τής Πολιτιστικής Προτεύουσας άνάληψις τής έκδόσεως τής έν λόγω διατριβής, ακολουθει ό πρόλογος του συγγραφέως, ό αναλυτικός πίναξ των περιεχομένων, αί βραχυγραφίαι περιοδικών, πρακτικών, αφιερωμάτων και Λειμωναρίων, έπονται αί βραχυγραφίαι άρθρων και βιβλίων, αί βραχυγραφίαι έκδόσεως άκολουθιών, βραχυγραφίαι συνεντεύξεων και αί τοιαύται τεχνικών όρων.

Είς την Είσαγωγήν, ό συγγραφεύς δίδει συνοπτικήν παρουσίασιν και άνάλυσιν τής διατριβής του, προτάσων ταύτης μικρόν άριστοτεχνικόν άπόσπασμα του άοιδίμου Γέρ. Γερασίμου περί τής έν ‘Αγίω ‘Ορει ύμνογραφίας.

Μετά ταύτα, είς τό πρώτον μέρος τής έργασίας παρουσιάζεται είς μèn τό πρώτον κεφάλαιον ό Μοναχός Γεράσιμος είς δέ τό δεύτερον ό ‘Υμνογράφος Γεράσιμος, με πλουσίαν άναφοράν αυτοβιογραφικών στοιχείων, τό πρώτον γνωστοποιουμένων εύρυτερον και θεμελιούντων, τρόπον τινα, την βιωματικήν άσκητικήν

προϋπόθεσιν τῆς ὑμνογραφικῆς παραγωγῆς τοῦ Γέροντος.

Τὸ δεύτερον μέρος, κεφάλαιον τρίτον, περιλαμβάνει τὴν λεπτομερειακὴν παρουσίαν τῶν ἀκολουθιῶν τῶν συντεθεισῶν ὑπὸ τοῦ Ὑμνογράφου εἰς τοὺς Ἁγίους τῆς Θεσσαλονίκης, ἐνῶ τὸ τέταρτον κεφάλαιον ἀσχολεῖται μὲ τὴν ἀκριβολογεστέραν φιλολογικὴν ἀνάλυσιν τῆς ποιητικῆς παραγωγῆς τοῦ Ὑμνογράφου Γερασίου.

Εἰς τὸ τέλος παρατίθενται τὰ γενικὰ συμπεράσματα τοῦ συγγραφέως, ἐνῶ εἰς τὸ Ἐπίμειτρον δημοσιεύονται ἐνδεικτικῶς τρία χαρακτηριστικὰ ἀνέκδοτα ὑμνογραφήματα τοῦ Γέροντος, δηλ. πλήρης ἀκολουθία εἰς τὴν ἁγίαν μάρτυρα Θεσσαλονίκην, ἑτέρα ὁμοία εἰς τὸν ὁσιον Εὐθύμιον τὸν νέον καὶ στίχοι συντεθέντες διὰ τὸ ἐν Θεσσαλονίκη ἱερὸν κιβώριον τοῦ ἁγίου Δημητρίου.

Ὡς ἐπίστεψις τῆς διατριβῆς δημοσιεύονται αἱ ὑποθῆκαι τοῦ Γέρ. Γερασίου εἰς τὰ πνευματικὰ τέκνα τῆς Συνοδίας του, τμῆμα τῆς ὀγκώδους ἀλληλογραφίας ἐκ τοῦ ἀρχείου του καὶ τιμητικὰ ἔγγραφα διακρίσεων ἀπονεμηθεισῶν αὐτῷ, ἔτι ζῶντι, ἐκ μέρους ποικίλων πνευματικῶν ἰδρυμάτων καὶ προσώπων.

Τελευτῶντες τὴν ἀκροθιγὴν παρουσίαν τῆς λαμπρᾶς ταύτης καὶ πρωτοτύπου διατριβῆς τοῦ Πανοσιολογιωτάτου π. Γεωργίου, μετὰ τὴν ἔκφρασιν αὐτῶ τῶν εἰλικρινῶν συγκαρτηριῶν διὰ τὸ κατόρθωμα τοῦ δαμασμοῦ τῆς, ὡσεὶ ὕδατα πολλὰ, ὕλης τοῦ ὑμνογραφικοῦ ἔργου τοῦ καλλικελάδου ἀθωνικοῦ τέππιγος Γέροντος Γερασίου, ὁμολογοῦμεν αὐτῷ καὶ τὰς εἰλικρινεῖς εὐχαριστίας μας διὰ τὴν προσφορὰν του εἰς τὴν Ὑμνογραφικὴν ἐπιστήμην, ἀναμένοντες μετὰ κρησπῶν ἐλπίδων καὶ ἀσφαλοῦς φερεγγυότητος τὴν συνέχισιν τῆς ἐνασχολήσεώς του μὲ τὸν π. Γεράσιμον καὶ τὴν σύνολον ἔκδοσιν τοῦ παντοειδῶν ἀνεκδότων κειμένων του, εἰς οἰκοδομὴν τῶν πολυπληθῶν φιλαγίων, ἀλλὰ καὶ φανέρωσιν τῆς πνευματικῆς προσφορᾶς ἄχρι σήμερον τοῦ γηραιοῦ Ἄθωνος.

Συγκαρτηρία ὀφείλονται καὶ εἰς τὸν Ὀργανισμόν Πολιτιστικῆς Πρωτεύουσας τῆς Εὐρώπης - Θεσσαλονίκη 1997, διὰ τὴν οἰκονομικὴν χορηγίαν τῆς ἐκδόσεως τῆς διατριβῆς, προβαλλούσης ἄλλως τε τὴν πολυαγιοτόκον βυζαντινὴν Θεσσαλονίκην, τὴν ὁποίαν διὰ τοῦτο ὑπερνήαπα ὁ ἀοίδιμος Πατήρ.

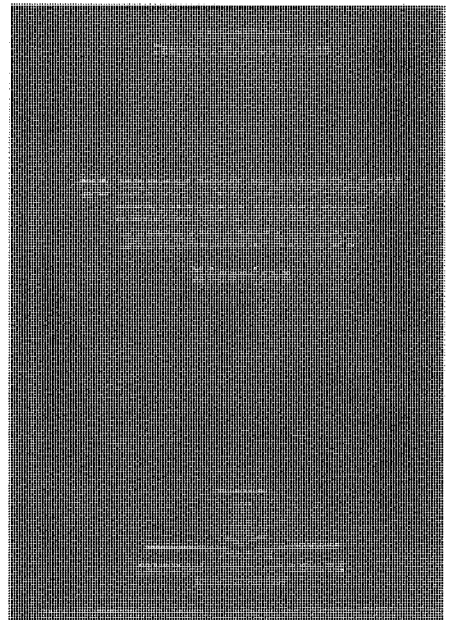
Ἡ δὲ εὐγενεστάτη καὶ φιλότεκνος ψυχὴ του ἅς εὐχε-

ται οὐρανόθεν ὑπὲρ πάντων τῶν κοπιασάντων διὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς πρώτης ταύτης ἀριστοσυνθέτου διατριβῆς, τῆς ἀσχολουμένης μὲ τὴν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἀνεκτίμυτον προσφορὰν του.☩

Ἱερομόναχος Ἀθανάσιος Σιμωνοπεριτής
Ὑμνογράφος τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ
Μεγάλης Ἐκκλησίας

“Τὸ ἔργον τοῦ Ὑμνογράφου Γερασίου μοναχοῦ Μικραγιαννανίτου . Ευρετήρια”, ἐκδ. “Ὀργανισμός Πολιτιστικῆς Πρωτεύουσας τῆς Εὐρώπης-Θεσσαλονίκη 1997”, Θεσσαλονίκη 1997, 220 σελ., συγγραφέας: *Αρχιμ.*

Γεώργιος Χρυσοστόμου

Ἡ αὐτελοῦσε καίρια παράλειψη νὰ μὴ αναφερθούμε στο “ἀδελφός” ἔργο τῆς προηγουμένης μελέτης, δηλ. στο ευρετήριο των ἔργων τοῦ Ὑμνογράφου Γερασίου, μίας καὶ ὅπως ο π. Γεώργιος Χρυσοστόμου σημειώνει στον πρόλογό του, “ὁ ἀπλὸς ἀναγνώστης, ὁ φιλόπνονος ερευνητῆς ἢ ἀκόμη ὁ φιλακόλουθος πιστὸς θα μπορέσουν νὰ ἀναζητήσουν ἐδῶ κάποια ἀκολουθία που τους ἐνδιαφέρει”.

Εμεῖς συμπληρώνουμε ὅτι καὶ ἓνας ἀξιολόγος ἐκδότης θα ἦταν οὐσιαστικότερο νὰ τις τυπώσει. Οἱ 47 ὀγκώδεις τόμοι ἢ οἱ 35.442 σελίδες τοῦ ἔργου του εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐκδοθῶν καὶ νὰ δοθῶν ὡς μεστὸ ἀπόκτημα στις γενιές που ἀκολουθοῦν.☩

Γαβριήλ Γιανασμίδης

προϋπόθεσιν τῆς ὑμνογραφικῆς παραγωγῆς τοῦ Γέροντος.

Τὸ δεύτερον μέρος, κεφάλαιον τρίτον, περιλαμβάνει τὴν λεπτομερειακὴν παρουσίαν τῶν ἀκολουθιῶν τῶν συντεθεισῶν ὑπὸ τοῦ Ὑμνογράφου εἰς τοὺς Ἁγίους τῆς Θεσσαλονίκης, ἐνῶ τὸ τέταρτον κεφάλαιον ἀσχολεῖται μὲ τὴν ἀκριβολογεστέραν φιλολογικὴν ἀνάλυσιν τῆς ποιητικῆς παραγωγῆς τοῦ Ὑμνογράφου Γερασίου.

Εἰς τὸ τέλος παρατίθενται τὰ γενικὰ συμπεράσματα τοῦ συγγραφέως, ἐνῶ εἰς τὸ Ἐπίμετρον δημοσιεύονται ἐνδεικτικῶς τρία χαρακτηριστικὰ ἀνέκδοτα ὑμνογραφήματα τοῦ Γέροντος, δηλ. πλήρης ἀκολουθία εἰς τὴν ἁγίαν μάρτυρα Θεσσαλονίκην, ἑτέρα ὁμοία εἰς τὸν ὁσιον Εὐθύμιον τὸν νέον καὶ στίχοι συντεθέντες διὰ τὸ ἐν Θεσσαλονίκη ἱερὸν κιβώριον τοῦ ἁγίου Δημητρίου.

Ὡς ἐπίστεψις τῆς διατριβῆς δημοσιεύονται αἱ ὑποθῆκαι τοῦ Γέρ. Γερασίου εἰς τὰ πνευματικὰ τέκνα τῆς Συνοδίας του, τμῆμα τῆς ὀγκώδους ἀλληλογραφίας ἐκ τοῦ ἀρχείου του καὶ τιμητικὰ ἔγγραφα διακρίσεων ἀπονεμηθεισῶν αὐτῷ, ἔτι ζῶντι, ἐκ μέρους ποικίλων πνευματικῶν ἰδρυμάτων καὶ προσώπων.

Τελευτώντες τὴν ἀκροθιγῆ παρουσίαν τῆς λαμπρᾶς ταύτης καὶ πρωτοτύπου διατριβῆς τοῦ Πανοσιολογικωτάτου π. Γεωργίου, μετὰ τὴν ἔκφρασιν αὐτῶ τῶν εἰλικρινῶν συγκαρτηριῶν διὰ τὸ κατόρθωμα τοῦ δαμασμοῦ τῆς, ὡσεὶ ὕδατα πολλὰ, ὕλης τοῦ ὑμνογραφικοῦ ἔργου τοῦ καλλικελάδου ἁθωνικοῦ τέπτιγος Γέροντος Γερασίου, ὁμολογοῦμεν αὐτῷ καὶ τὰς εἰλικρινεῖς εὐχαριστίας μας διὰ τὴν προσφορὰν του εἰς τὴν Ὑμνογραφικὴν ἐπιστήμην, ἀναμένοντες μετὰ χρηστῶν ἐλπίδων καὶ ἀσφαλῶς φερεγγυότις τὴν συνέχισιν τῆς ἑνασχολήσεώς του μὲ τὸν π. Γεράσιμον καὶ τὴν σύνολον ἔκδοσιν τοῦ παντοειδῶν ἀνεκδότων κειμένων του, εἰς οἰκοδομὴν τῶν πολυπληθῶν φιλαγίων, ἀλλὰ καὶ φανέρωσιν τῆς πνευματικῆς προσφορᾶς ἄχρι σήμερον τοῦ γηραιοῦ Ἄθωνος.

Συγκαρτηρία ὀφείλονται καὶ εἰς τὸν Ὀργανισμὸν Πολιτιστικῆς Πρωτεύουσας τῆς Εὐρώπης - Θεσσαλονίκη 1997, διὰ τὴν οἰκονομικὴν κορηγίαν τῆς ἐκδόσεως τῆς διατριβῆς, προβαλλούσης ἄλλως τε τὴν πολυαγιοτόκον βυζαντινὴν Θεσσαλονίκην, τὴν ὁποίαν διὰ τοῦτο ὑπερηγάπα ὁ ἁοίδημος Πατῆρ.

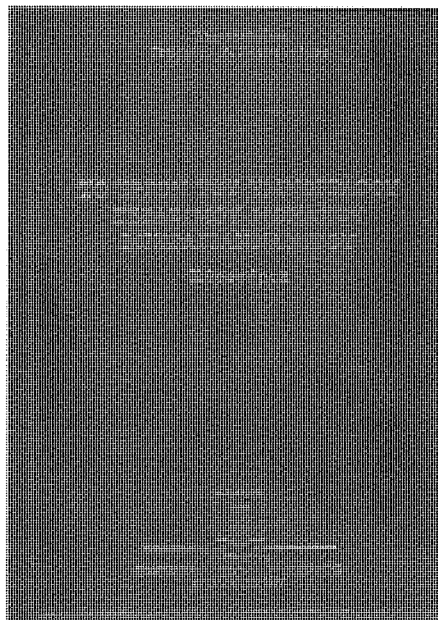
Ἡ δὲ εὐγενεστάτη καὶ φιλότεκνος ψυχὴ του ἄς εὐχε-

ται οὐρανόθεν ὑπὲρ πάντων τῶν κοπιασάντων διὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς πρώτης ταύτης ἀριστοσυνθέτου διατριβῆς, τῆς ἀσχολουμένης μὲ τὴν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἀνεκτίμητον προσφορὰν του. ☩

Ἱερομόναχος Ἀθανάσιος Σιμωνοπερίτης
Ὑμνογράφος τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ
Μεγάλης Ἐκκλησίας

“Το ἔργον του Ὑμνογράφου Γερασίου μοναχοῦ Μικραγιαννανίτου . Ευρετήριο”, ἐκδ. “Ὄργανισμός Πολιτιστικῆς Πρωτεύουσας τῆς Εὐρώπης-Θεσσαλονίκη 1997”, Θεσσαλονίκη 1997, 220 σελ., συγγραφέας: Αρχιμ.

Γεώργιος Χρυσοστόμου

Ἡ αὐτελοῦσε καίρια παράλειψη νὰ μὴ αναφερθούμε στο “ἀδελφὸ” ἔργο τῆς προηγουμένης μελέτης, δηλ. στο ευρετήριον τῶν ἔργων τοῦ Ὑμνογράφου Γερασίου, μίας καὶ ὅπως ο π. Γεώργιος Χρυσοστόμου σημειώνει στὸν πρόλογό του, “ο ἀπλὸς ἀναγνώστης, ὁ φιλόπνονος ερευνητῆς ἢ ἀκόμη ὁ φιλακόλουθος πιστὸς θὰ μπορέσουν νὰ ἀναζητήσουν ἐδῶ κάποια ἀκολουθία πού τους ἐνδιαφέρει”.

Εμεῖς συμπληρώνουμε ὅτι καὶ ἓνας αξιολόγος ἐκδότης θὰ ἦταν οὐσιαστικότερο νὰ τις τυπώσει. Οἱ 47 ὀγκῶδεις τόμοι ἢ οἱ 35.442 σελίδες τοῦ ἔργου τοῦ εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐκδοθῶν καὶ νὰ δοθῶν ὡς μεστό ἀπόκτημα στὶς γενιές πού ἀκολουθοῦν. ☩

Γαβριήλ Γιανασμίδης

Απολυτίκιον ἐν ἑσπέρῳ Μεγαλομάρτυρος
Πλάτωνος

Ἦμος δ' ἑκατοντάβητος.

— Πρωτομάρτυρας, ἀγασίῳ Σεία εὐκροσπύ-
κτιον παύβιττον ἡείπλος, ἐξ ἁγίας
Σειροκαθίκων ἰδούσας. μεν βυθόφρασι
Πάντα ἐν δίνυτον μενομήνην ἡμῶν
πρὸς μενομήνην. Πρωτομάρτυρας, ἡμῶν
αὐτῶν ἐν Σειροκαθίκων, ἡμῶν
ἡμῶν ἐν Σειροκαθίκων.

Ἐκδοτικόν.

Ἦμος δ' ἑκατοντάβητος.

— Ἐν ἐκδοτικῶν ἡμῶν ἐν ἁγίας
ἐν ἁγίας ἐκδοτικῶν, ἡμῶν ἐν
ἡμῶν ἐν ἁγίας, ἡμῶν ἐν
ἡμῶν ἐν ἁγίας, ἡμῶν ἐν
ἡμῶν ἐν ἁγίας.

Ἐκδοτικόν.

— Ἐκδοτικῶν ἡμῶν ἐν ἁγίας
ἐκδοτικῶν ἡμῶν ἐν ἁγίας
ἐκδοτικῶν ἡμῶν ἐν ἁγίας
ἐκδοτικῶν ἡμῶν ἐν ἁγίας
ἐκδοτικῶν ἡμῶν ἐν ἁγίας.

Ἐκδοτικῶν ἡμῶν ἐν ἁγίας
Ἐκδοτικῶν ἡμῶν ἐν ἁγίας

Χειρόγραφη σελίδα του Ὑμνογράφου Γερασίμου περιέχουσα “Ἀπολυτίκιον τοῦ Ἁ-
γίου Μεγαλομάρτυρος Πλάτωνος”, ὅπως ο ἴδιος ἐπιγράφει. Συμπεριλαμβάνονται
κοντάκιο καὶ μεγαλυνάριο.